

Felmérés a hitelezési vezetők körében a bankok hitelezési gyakorlatának vizsgálatára

A 2011 második negyedévére vonatkozó
felmérés összesített eredménye
2011. augusztus

MAGYAR NEMZETI BANK

A 2011 második negyedévére vonatkozó
felmérés összesített eredménye
2011. augusztus

Felmérés a hitelezési vezetők körében a bankok hitelezési gyakorlatának vizsgálatára

A 2011 második negyedévére vonatkozó felmérés összesített eredménye

(2011. augusztus)

Az elemzést készítette: Aczél Ákos, Fábián Gergely, Homolya Dániel

(Pénzügyi stabilitás)

Kiadja: Magyar Nemzeti Bank

Felelős kiadó: dr. Simon András

1850 Budapest, Szabadság tér 8–9.

www.mnb.hu

ISSN 2060-9604 (on-line)

A hitelezési felmérés segít feltárni, hogy a piac meghatározó bankjai hogyan látják, értékelik a piaci folyamatokat, illetve hogyan alakítják stratégiájukat és azon belül hitelezési politikájukat. Az egyedi válaszok piaci részesedéssel súlyozott aggregálásával a piaci változások irányára, trendjeire tudunk következtetni. Emellett a mostani negyedévben az önkormányzati szektor eladósodottságát vizsgáltuk kiegészítő kérdőívek segítségével. Jelen elemzés minden esetben a banki vezetők válaszait ismerteti, azonban szükség esetén háttér-információkat is közlünk, hogy a felhasználó könnyebben átláthassa a folyamatokat. A mostani kérdőívet a hitelezési vezetők július 1. és 18. között töltötték ki.

A felmérés eredményeit a kapott válaszok alapján szöveges elemzésben, illetve a válaszokat bemutató grafikonok segítségével ismertetjük. Az egyes részpiacokra vonatkozó ábrákat az 1. számú melléklet tartalmazza. A 2. számú melléklet módszertani összefoglalót ad a felmérésről, a piaci részesedési adatok a 3. számú mellékletben találhatóak, végül a kérdésekre adott válaszok részletesen a 4., 5. és a 6. számú mellékletekben találhatók meg (a 3., 4., 5. és 6. mellékleteket külön Excel-alapú fájl mellékletben publikáljuk). A visszatekintő kérdések 2011 második negyedévére, az előretekintő kérdések a következő féléves időszakra, azaz 2011 második félévét lefedő időszakra vonatkoznak. A kérdések a negyedévvel korábbi állapothoz képest tapasztalt változásokra koncentrálnak: a visszatekintő kérdések esetében 2011 első, az előretekintő kérdések esetében pedig 2011 második negyedéve a viszonyítási alap.

A háztartási hitel szegmensben összesen 14 bank vesz részt a felmérésben. A lakáshitelekkel kapcsolatos kérdésekre 10, a fogyasztási hitelezési részre 14 bank és emellett 6 pénzügyi vállalkozás adott választ. A lakáscélú hitelállományra vonatkozóan a felmért intézmények a 2011 második negyedév végi adatok alapján a bankszektor 94 százalékát fedik le, ugyanez az arány a fogyasztási hitelek piacán 94 százalék volt. A vállalati kérdőívet összesen 7 bank töltötte ki, ezek a vállalati hitel-piac 80,4 százalékát, az üzleti ingatlanhitelek piacának 92 százalékát képviselik. Az önkormányzati hitel szegmensben összesen 7 banktól kértünk választ. A felmért intézmények a 2011 második negyedév végi adatok alapján a bankszektor önkormányzati kitettségeinek 97 százalékát fedik le.

Tartalom

Csökkenő kereslet, változatlan hitelezési feltételek a lakáshitelpiacon	6
Továbbra sem látszik a fordulópont a vállalati szegmens hitelezési folyamataiban	7
Az önkormányzati szegmensben is megfigyelhetők az átstrukturálások	9
1. számú melléklet: A hitelállományok alakulását és a kérdőívre adott válaszokat bemutató ábrák	11
Háztartási szegmens	11
Vállalati szegmens	19
Önkormányzati szegmens	31
2. számú melléklet: Módszertani összefoglaló	33

Budapest, 2011. augusztus 25. A Magyar Nemzeti Bank közzétette legújabb hitelezési felmérésének eredményeit. A 2011. július első felében végzett felmérés megállapítja, hogy a háztartási hitelek feltételei érdemben nem változtak a második negyedévben, és a bankok a következő félévben sem tervezik azok érdemi módosítását, mindössze a fedezetlen fogyasztási hitelek esetében várhatóak enyhítések. Szemben a korábbi negyedévekben tapasztalt szigorításokkal, a vállalatok esetében a nem árjellegű hitelezési feltételek összességében érdemben nem változtak. Az elmúlt negyedév nem tekinthető érdemi fordulópontnak, mivel a bankok válasza azt jelzi, hogy a következő félévben összességében újra szigorítás várható, ami továbbra is a pénzintézetek kockázatkerülésének tulajdonítható.

A magyar bankok hitelezési feltételekre vonatkozó válasza alapján kirajzolódó összkép némileg eltér az eurozónában tapasztalt folyamatoktól. Az eurozónában ugyanis a bankok szűk köre tovább szigorította hitelezési feltételeit, valamint a következő negyedévben is szigorítást tervez. Fontos felhívni arra is a figyelmet, hogy az eurozónában ez a folyamat bővülő háztartási- és vállalatihitel-állományok mellett megy végbe.

2011 második negyedévében az önkormányzati szegmensben a hazai bankok kockázatterzékenysége tovább növekedett, ezzel párhuzamosan a bankok szinte egyöntetűen tovább szigorították hitelezési feltételeiket is. A bankok széles köre észlelt portfólióminőség-romlást a meglévő önkormányzati hitelek és kötvények esetén, aminek következtében érezhetően emelkedett az átstrukturálások iránti igény ebben a szegmensben is. A bankok válasza alapján megállapítható, hogy 2011 első felében a teljes kitettség mintegy 3-4 százaléknál jelentkezett (állományarányosan) ügyféloldali átstrukturálási igény. Mostanáig a kitettség állományarányosan mintegy 1 százaléka került átstrukturálásra, azonban ez az arány az önkormányzati hitelezésben aktív bankok szerint 2011 végére elérheti a 10 százalékos szintet is.

A hitelezési felmérést 2011. július 1. és 18. között töltötték ki a bankok. A július végén bekövetkezett piaci turbulenciák miatt az előretekinő válaszokat fenntartásokkal érdemes csak kezelni, mivel azok időközben változhattak.

1. táblázat

Összefoglaló táblázat a kínálat és a bankok által észlelt kereslet alakulásáról

Szegmensek		Kínálat		Kereslet	
		2011. II. n.év	2011. III-IV. n.év (várt)	2011. II. n.év	2011. III-IV. n.év (várt)
Háztartási	Lakáscélú	→	→	↓	↑
	Fogyasztási hitel	→	→	↑	↑
Vállalati		→	↓	↑	↑

Megjegyzés: A felfelé mutató nyíl növekedésre, míg a lefelé mutató csökkenésre utal.

CSÖKKENŐ KERESLET, VÁLTOZATLAN HITELEZÉSI FELTÉTELEK A LAKÁSHITELPIACON

A háztartási hitelek hitelezési feltételei érdemben nem változtak a második negyedévben és a bankok a következő félévben sem várnak jelentősebb elmozdulást (Melléklet 4. ábra). A fogyasztási hitelekben belül egyedül az egyéb (fedezetlen) hitelek esetében tervez a bankok nettó értelemben¹ vett 10 százaléka enyhítést. A gépjármű-finanszírozás esetén a válaszadók (bankok és lízingscégek) nettó értelemben vett 12 százaléka ismételten szigorított a hitelezési feltételeken (melléklet 12. ábra), ugyanakkor a következő félévben nem tervezik azok megváltoztatását.

A második negyedévben is folytatódott a fogyasztási és lakáscélú hitelek iránti keresletben a 2011 első negyedéve óta megfigyelhető ellentétes irányú tendencia. A bankok nettó értelemben vett 21 százaléka keresletcsökkenést észlelt a lakáscélú hitelek iránt, miközben a fogyasztási hitelek esetén 40 százaléka az előző negyedévhez képest élénkülésről számolt be (Melléklet 14. ábra). A bankok döntő többsége ugyanakkor ismételten arra számít, hogy ebben az évben még élénkülhet a kereslet a lakáscélú hitelek iránt.

¹ A szigorító és enyhítő bankok különbsége piaci részesedéssel súlyozva. Az arány a szigorítás/enyhítés mértékét nem mutatja.

A hazai hitelezési folyamatok továbbra is eltérnek az eurozónában tapasztaltaktól, ahol Magyarországgal ellentétben bővül a háztartáshitel-állomány. Az eurozónában mind a lakáscélú, mind pedig a fogyasztási hitelek esetén a bankok nettó értelemben vett 7-9 százaléka szigorított a hitelezési feltételeken² (ellentétben a hazai bankszektorban tapasztalt változatlansággal), valamint a következő negyedévben is szigorítást tervez.

TOVÁBBRA SEM LÁTSZIK A FORDULÓPONT A VÁLLALATI SZEGMENS HITELEZÉSI FOLYAMATAIBAN

A bankok korábbi várakozásaival szemben nem történt érdemi változás a nem árjellegű hitelezési feltételekben. Bár a bankok nettó értelemben vett 7 százaléka enyhített a hitelezési feltételeken (Melléklet 19. ábra), a változás nem tekinthető érdeminek, mivel annak oka az, hogy az enyhítő bankok piaci részesedése meghaladta a szigorító bankokét. Emellett az enyhítés kizárólag a nagy- és középvállalatok hitelezési feltételeiben következett be, míg a kis- és mikrovállalatok hitelezési feltételei nem változtak. A hitelezési feltételeken belül a fedezeti követelményekben, a maximális hitelkeret nagyságában és a forrásköltség feletti kamatfelárakban következett be enyhítés (Melléklet 22. és 27. ábra), amelyek főleg a jelenleg is hitelképes vállalatoknak jelentenek könnyítést. A vállalati hitelezési feltételekben fordulópontról nem lehet beszélni, mivel 2011 második felében a bankok nettó értelemben vett 12 százaléka szigorítani tervez. Az egyetlen kivétel a kis- és mikrovállalatok szegmens lehet, ahol a bankok nettó értelemben vett 26 százaléka enyhítést jelzett előre (Melléklet 19. ábra). Fontos hangsúlyozni, hogy az ilyen előretekintő enyhítési tervek a korábbi negyedévekben nem valósultak meg, így ezek realizálódása most is kérdéses. Az enyhítéshez a likviditási helyzet és az egyes iparágak megítélésének javulása járult hozzá, miközben a további addicionális szigorítás okai között már nem szerepelt a tőkehelyzet megítélésének javulása. A következő félévben a bankok válasza alapján elmondható, hogy a kockázati tolerancia és a gazdasági kilátások romlása mellett az iparág-specifikus problémák újra a szigorításhoz járulhatnak hozzá (Melléklet 30. ábra).

2011 második negyedévében nettó értelemben a bankok 32 százaléka észlelt keresletnövekedést a rövid lejáratú vállalati hitelek iránt (Melléklet 32. ábra). Mindeközben a hosszú lejáratú (döntően beruházási) hitelek iránti kereslet továbbra sem élénkül, sőt a bankok nettó értelemben vett 7 százaléka az előző negyedévben gyengébb keresletet észlelt. A bankok 2010 eleje óta számítanak arra, hogy a 2008 óta bekövetkezett csökkenés után növekedésnek indul a hosszú lejáratú hitelek iránti kereslet, azonban visszatekintve nem észleltek érdemi változást. A bankok egy szűk köre továbbra is optimista és a következő félévben élénkülő keresletre számít a hosszú lejáratú hitelek iránt, ugyanakkor több bank a korábbi felméréssel ellentétben már nem bíz abban, hogy 2011-ben élénkülés következne be (Melléklet 32. ábra).

A kereskedelmiingatlan-hitelek esetén a korábbi felméréshez képest jelentősen szűkebb kör, a bankok nettó értelemben vett 7 százaléka tovább szigorította hitelezési feltételeit, amely minden szegmenst érintett (lakásprojekt, iroda, ipari [logisztika] és bevásárlóközpontok) (Melléklet 35. ábra). A bankok az első negyedévhez hasonlóan most is széles körben észleltek keresletélénkülést, ugyanakkor fontos hangsúlyozni, hogy ez egyrészt egy mélypontról elmozduló relatív élénkülésre vezethető vissza a kereskedelmiingatlan-piacon, másrészt ebben a meglévő projektek refinanszírozása is szerepet játszik.

Az eurozónában a 2011 elején kiújult szuverén válság következtében a bankok szűk köre (nettó értelemben vett 2-4 százaléka) szigorított a hitelezési feltételeken, ugyanakkor hazánkkal ellentétben az eurozónában már 2010 vége óta bővül a vállalati hitel-állomány (a kelet-közép-európai országokban is bővül, míg a balti országban csökken a hitelállomány).

² Az EKB hitelezési felmérése alapján: http://www.ecb.int/stats/pdf/blsurvey_201107.pdf?1e3328db841ead96557c5fe669c91052

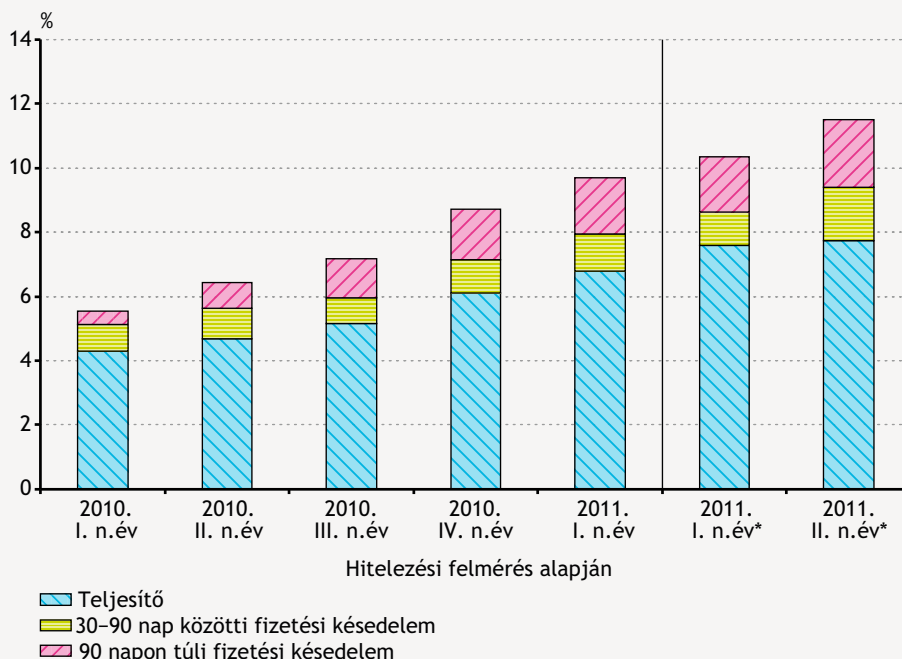
1. keretes írás

Átstrukturálások a magánszektorban nyújtott hitelállományban

2011 második negyedévében a háztartási és vállalati hiteleknel is tovább emelkedett az átstrukturált hitelek állománya. Az átstrukturált jelzáloghitelek állománya 10,3 százalékról 11,5 százalékra nőtt a teljes jelzáloghitelállomány százalékában kifejezve (1. ábra). Ugyanakkor az átstrukturált jelzáloghitelek minőségében érezhető romlás következett be: harmadrészüik legalább 30 napos késétségekben volt 2011 második negyedévének végén, míg az első negyedévben ez az arány 27 százalék körül alakult (csak a 90 napon túli késedelmet nézve ez arány 16 százalékról nőtt 18 százalékra).

1. ábra

Az átstrukturált jelzáloghitelek aránya a teljes jelzáloghitel-állományhoz viszonyítva késétségi kategóriák szerint

Megjegyzés: * Az új adatszolgáltatás szerinti adatok (bankrendszer és fiókok). A teljesítő hitelek közé tartoznak a 30 napon belüli késedelembe lévő hitelek is, amely késétségek általában technikai okokra vezethetők vissza.

Forrás: MNB.

A hitelezési felmérésben vizsgáltuk az átstrukturált gépjármű-finanszírozási hitelek állományát is, amely 10,4 százalékról 11 százalékra emelkedett a teljes gépjármű-finanszírozási állomány százalékában kifejezve a felmérésben részt vevő bankok és lízingscégek válasza alapján. Az átstrukturált hitelek harmada ebben a szegmensben is legalább 30 napos késedelembe volt 2011 második negyedévének végén, ami mintegy 3 százalékpontos romlást jelez.

A vállalati hitelek esetén 6,9 százalékról 7,8 százalékra emelkedett az átstrukturált hitelek aránya a teljes vállalati hitel-állományhoz képest. Emellett jelentős romlás figyelhető meg az átstrukturált hitelek késétségi adataiban: az átstrukturált vállalati hitelek negyede volt 90 napon túli késétségekben 2011 második negyedév végén, amely arány egy negyedév alatt megduplázódott. A bankok hitelezési felmérésben megadott válasza alapján az átstrukturált állomány emelkedését, illetve az átstrukturált állomány késedelembe esésének növekedését ebben a negyedévben elsősorban nem a kereskedelmiingatlan-hitelek mozgatták.

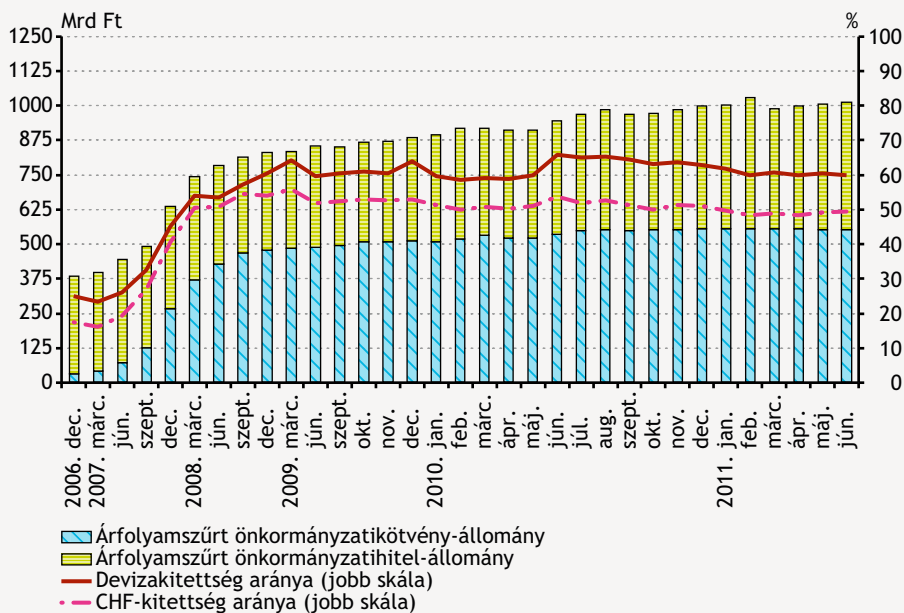
AZ ÖNKORMÁNYZATI SZEGMENSZEN IS MEGFIGYELHETŐEK AZ ÁTSTRUKTURÁLÁSOK

A bankok kockázaterzékenysége 2011 második negyedévében az önkormányzati szegmensben tovább növekedett, melynek hatására a bankok döntő többsége a hitelezési feltételeket is tovább szigorította (Melléklet 42. ábra). Ezzel párhuzamosan a bankok széles körben jelezték az önkormányzati hitelportfólió romlását, valamint hasonló tendenciára számítanak az elkövetkező félévben is. Mindeközben az önkormányzatok hitelkereslete az elmúlt negyedévben tovább emelkedett, de a bankok válasza alapján megállapítható, hogy ezt a működési kiadások finanszírozási igénye és nem beruházási kiadások indokolták.

Az önkormányzatok főképp 2007 és 2008 között megfigyelt jelentős mértékű kötvénykibocsátása után 2009-ben és 2010-ben már csak mérsékelten növekedett az önkormányzati hitel- és kötvényállomány. A 2010 vége óta eltelt időszakban pedig 1000 milliárd forintos szinten stabilizálódott az önkormányzati szektor bankrendszerrel szembeni kötelezettségeinek állománya (2. ábra). Bár a hazai bankrendszer önkormányzati kitettsége nem növekszik, kockázatot jelenthet, hogy a felépült állomány 60 százaléka devizaalapú (azon belül több mint 80 százalék svájci frank), valamint hogy a kibocsátott (mintegy 550 milliárd forintos) kötvényállománynál alkalmazott, jellemzően 3-5 éves tőketörlesztési türelmi időszakok 2010 végén elkezdtek lejárni. Szakértői becsléseink alapján 2011 végére a kötvényállomány közel fele kerül törlesztési szakaszba, 2013 végére ez az arány akár már elérheti a közel 90 százalékot is. Ezzel párhuzamosan az önkormányzatok 2010-ben elkezdték a kötvényekből származó forintbetétként elhelyezett összegek leépítését. Mindezen tényezők a bankrendszer szereplőit óvatosságra ösztönzik.

2. ábra

Önkormányzati hitelek, kötvények a bankrendszerben

Forrás: MNB.

Elsősorban a bevételek csökkenése, a forint árfolyamának svájci frankkal szembeni gyengülése és a kötvényeken meginduló törlesztések hatására érezhetően emelkedett az átstrukturálások iránti igény az önkormányzati szegmensben is. A bankok válasza alapján a teljes kitettség mintegy 3-4 százalékánál (állományarányosan) jelentkezett ügyféloldalról igény az átstrukturálásra. Míg 2010 végéig elhanyagolható volt az átstrukturált állomány teljes kitettségen belüli aránya, addig 2011 második negyedévére közel 1 százalékra emelkedett állományarányosan az átstrukturált hitelek és kötvények állománya (3. ábra). Ezen értékek azt tükrözik, hogy a jelentkező átstrukturálási igényeket eddig csak részben sikerült realizálni, ami részben egy-egy önkormányzati ügylet újratárgyalási időigényének köszönhető. Felmérésünk alapján az átstrukturálások esetén a leggyakrabban alkalmazott eszköz a futamidő hosszabbítása mellett a teljes vagy részleges tőketörlesztési moratórium, míg a díjak enyhítésére és a kamatterhek elengedésére ritkán kerül sor. A bankok várakozásai szerint az

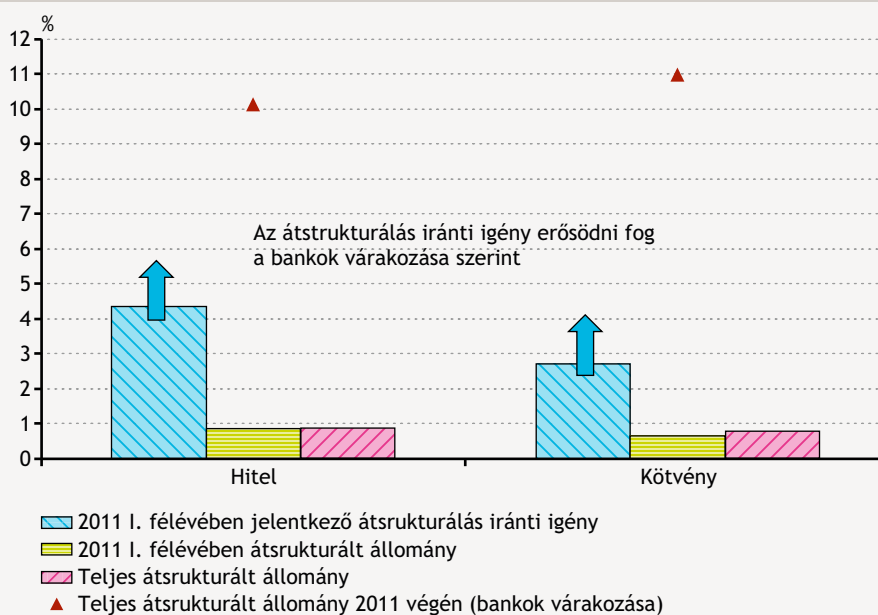
ügyszükségletekkel és a banki kockázatkezelési megfontolásokkal összhangban 2011 második félévében tovább növekszik az átstrukturálások száma. Ennek következtében az átstrukturált önkormányzati hitelek és kötvények állományának portfólióon belüli aránya a 10 százalékot is elérheti 2011 végére.

Az önkormányzatok által kibocsátott kötvények kapcsán, a kérdőívek beérkezése (július 18-a) után tapasztalt svájci frank számottevő erősödése, illetve a türelmi időszakok közelgő lejárata miatt előtérbe kerültek az önkormányzatok adósságának kockázatai. Ezen időszakban több önkormányzati szövetség nyilvánossá tette, hogy egy általános, minden kötvényre kiterjedő 1 vagy 3 éves további tőketörlesztési moratóriumot tartanának kívánatosnak. Ezen fejlemények miatt óvatossággal érdemes kezelni a bankok átstrukturálási várakozásait.

3. ábra

Önkormányzati hitelek és kötvények átstrukturálása 2011-ben

(a teljes önkormányzati hitelállomány, ill. kötvényállomány százalékában)

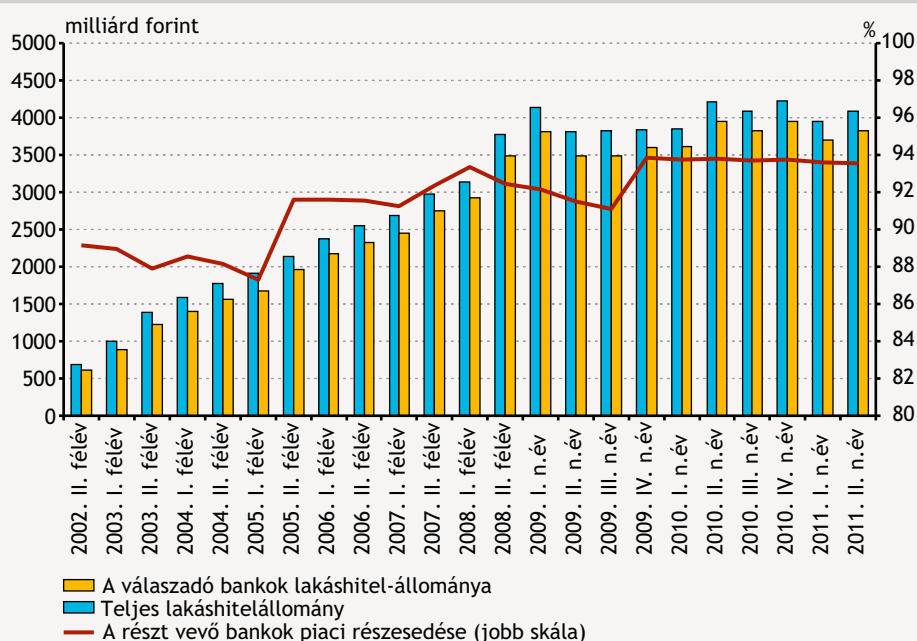

1. számú melléklet: A hitelállományok alakulását és a kérdőívre adott válaszokat bemutató ábrák

HÁZTARTÁSI SZEGMENS

1. ábra

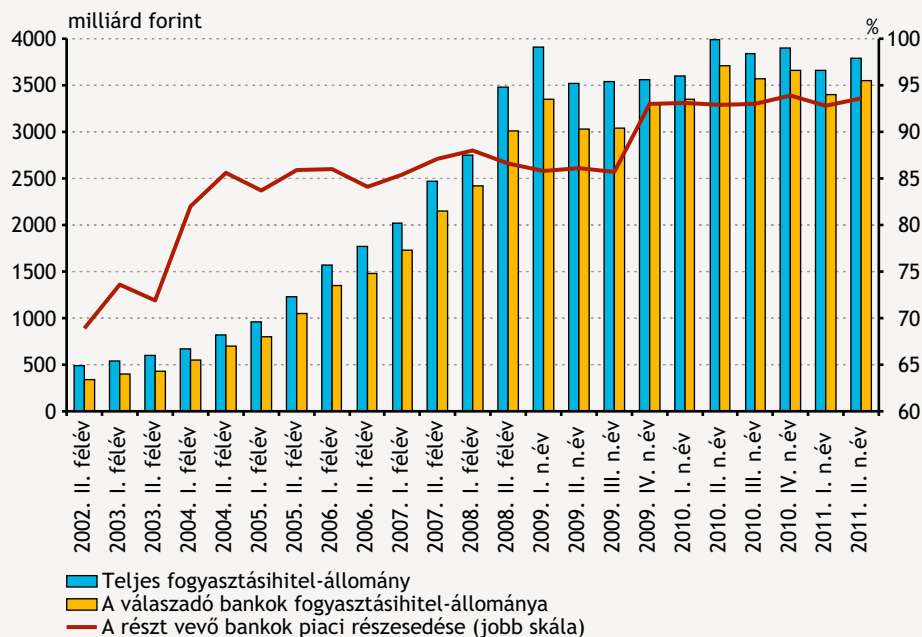
A lakáscélú hitelállomány és a kérdőívet kitöltő bankok piaci részesedése

Megjegyzés: a vizsgált félévek során változott a megkérdezett bankok száma és köre (pl. fúzió hatására, új bank bevonásának hatására). 2009-től kezdve az állományi adatok tartalmazzák a hitelintézetek és a bankfiókák állományi adatait is.

2. ábra

A fogyasztási hitelek állománya és a kérdőívet kitöltő bankok piaci részesedése

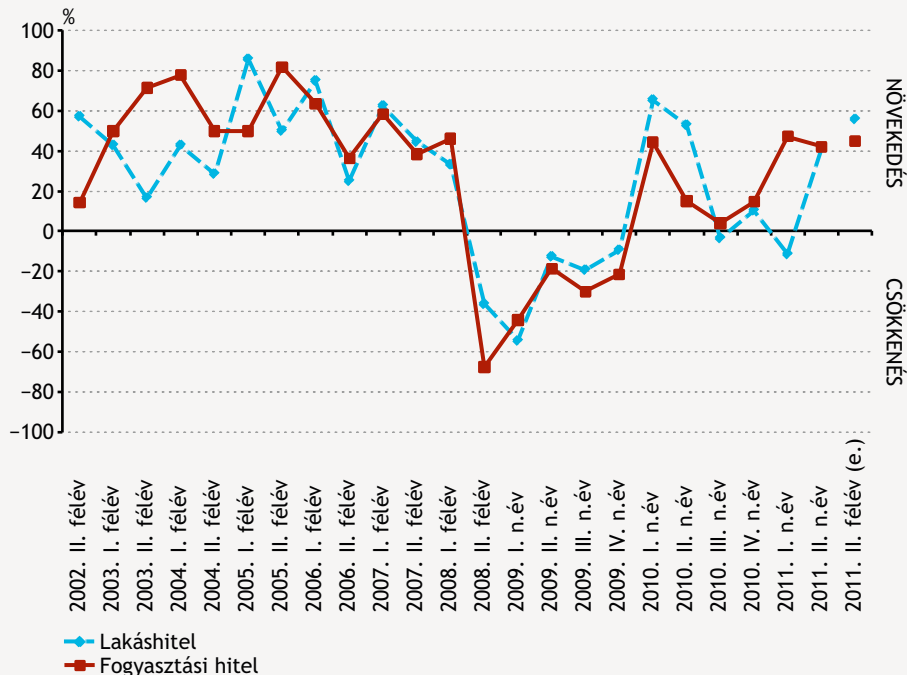

Megjegyzés: a vizsgált félévek során változott a megkérdezett bankok száma. Az ábra csak a megkérdezett bankok piaci részarányát tartalmazza a banki portfólión belül, a pénzügyi vállalkozások részesedése nem jelenik meg. 2009-től kezdve az állományi adatok tartalmazzák a hitelintézetek és a bankfiókák állományi adatait is.

3. ábra

Kihelyezni kívánt hitelmennyiség a lakáshitelek és a fogyasztási hitelek piacán

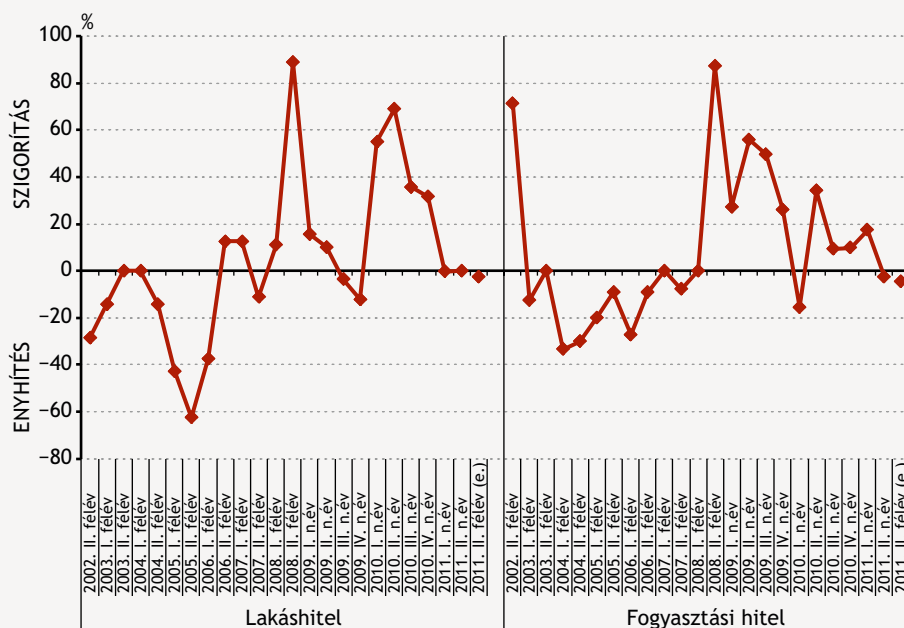
(erősebb és gyengébb hitelezési hajlandóságot jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

4. ábra

Hitelezési feltételek a lakáscélú és a fogyasztási hitelek piacán

(a hitelezési feltételekben szigorítást és enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

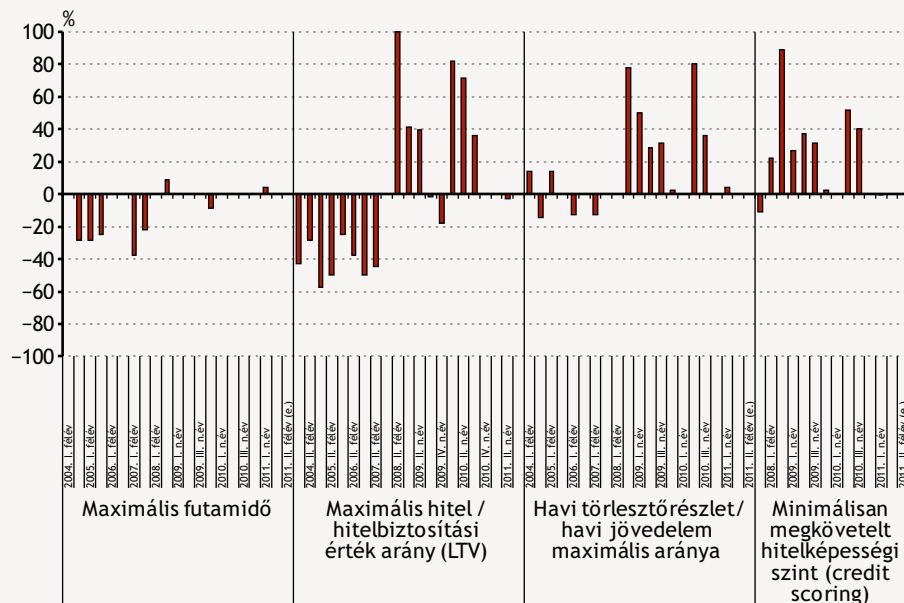

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

5. ábra

Hitelezési feltételeken belül a nem árjellegű feltételek a lakáscélú hitelek piacán

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége, pozitív érték szigorításra utal, negatív érték enyhítésre piaci részesedéssel súlyozva)

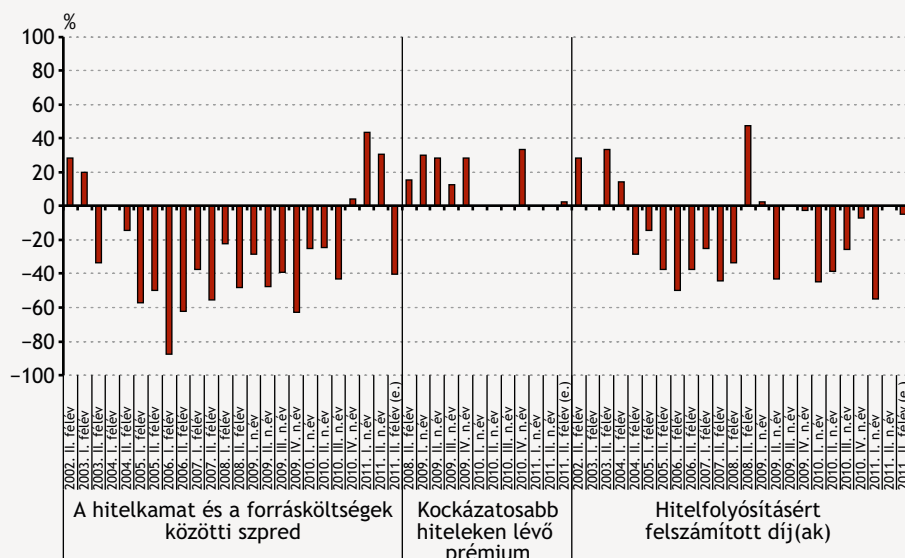

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

6. ábra

Hitelezési feltételeken belül az árjellegű feltételek a lakáscélú hitelek piacán

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége, pozitív érték szigorításra utal, negatív érték enyhítésre piaci részesedéssel súlyozva)

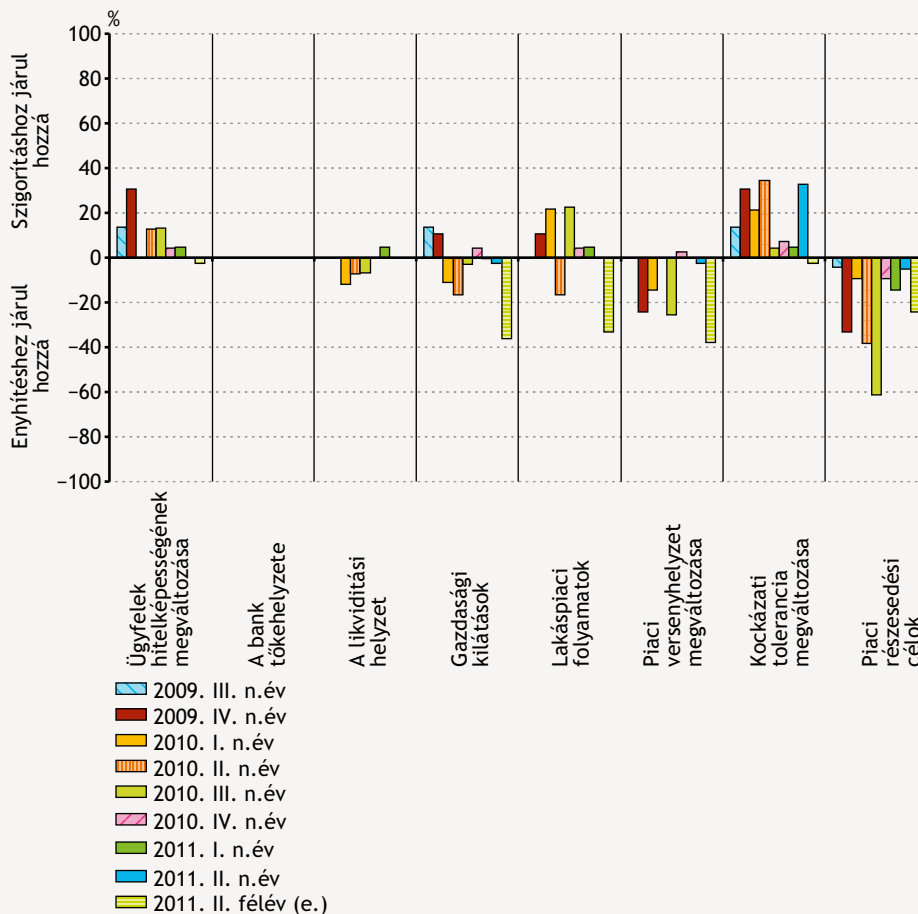

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

7. ábra

A hitelezési feltételek változásához hozzájáruló tényezők a lakáscélú hitelek esetében

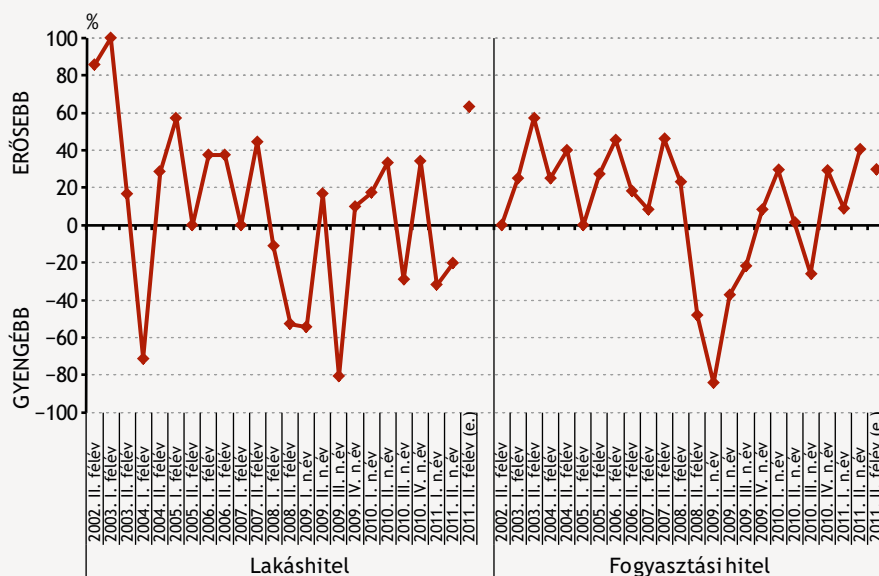
(az adott tényező kapcsán a szigorításhoz, illetve az enyhítéshez hozzájárulást jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

8. ábra

Hitelkereslet a háztartási hitelezési szegmensben

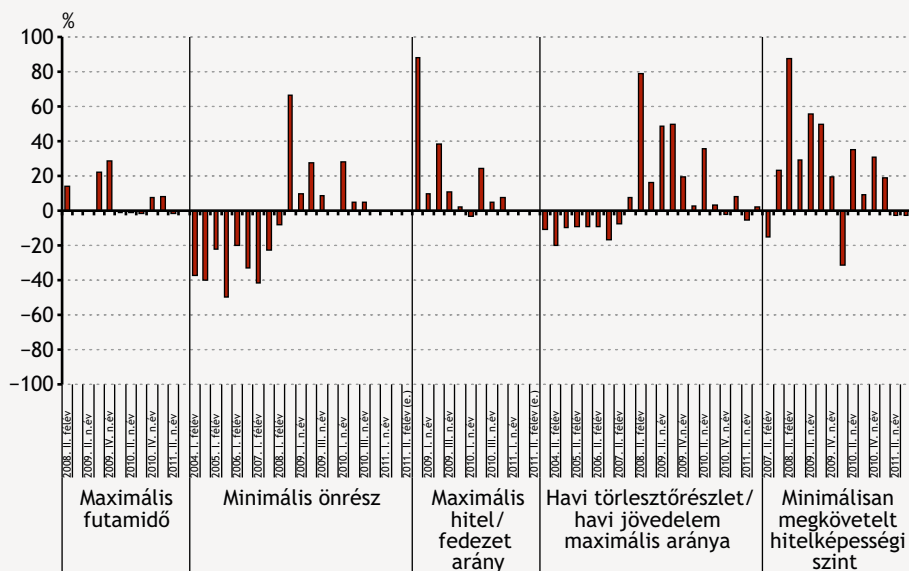
(a növekedést és a csökkenést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

9. ábra

Hitelezési feltételeken belül a nem árjellegű feltételek a fogyasztási célú hitelek piacán

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége, pozitív érték szigorításra utal, negatív érték enyhítésre piaci részesedéssel súlyozva)

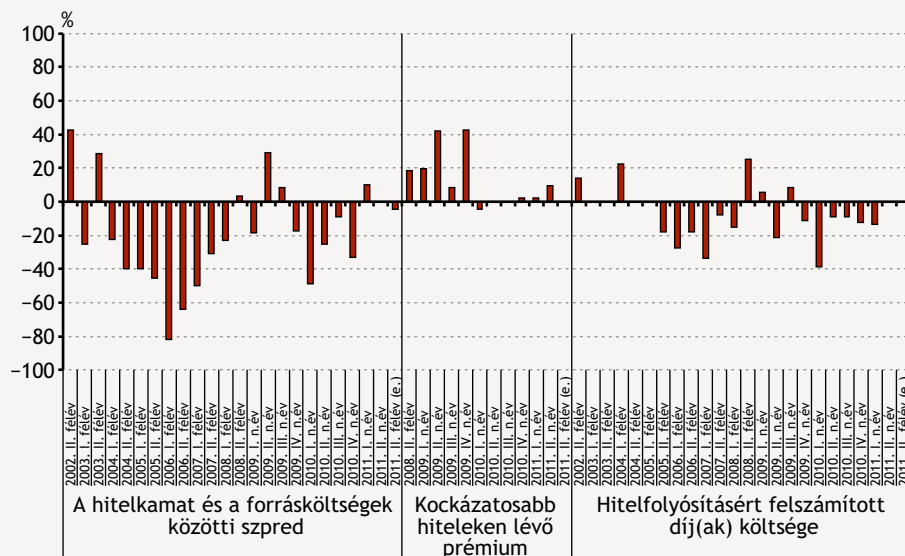

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

10. ábra

Hitelezési feltételeken belül az árjellegű feltételek a fogyasztási célú hitelek piacán

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége, pozitív érték szigorításra utal, negatív érték enyhítésre piaci részesedéssel súlyozva)

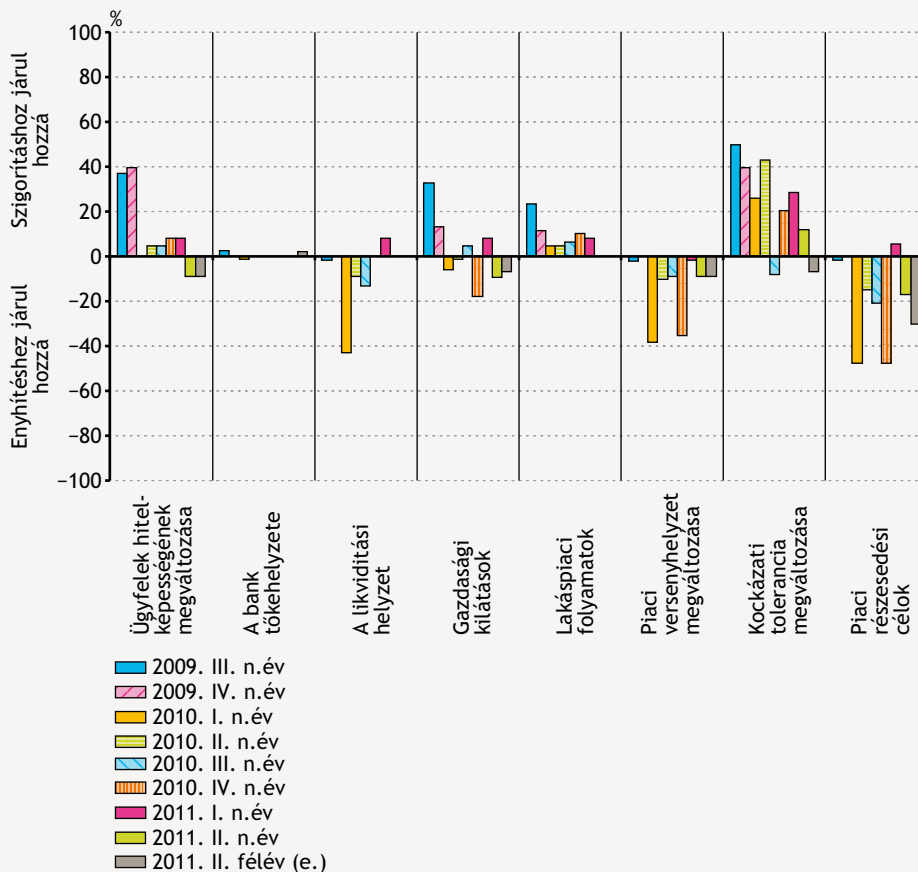

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

11. ábra

A hitelezési feltételek változásához hozzájáruló tényezők a fogyasztási célú hitelek esetében

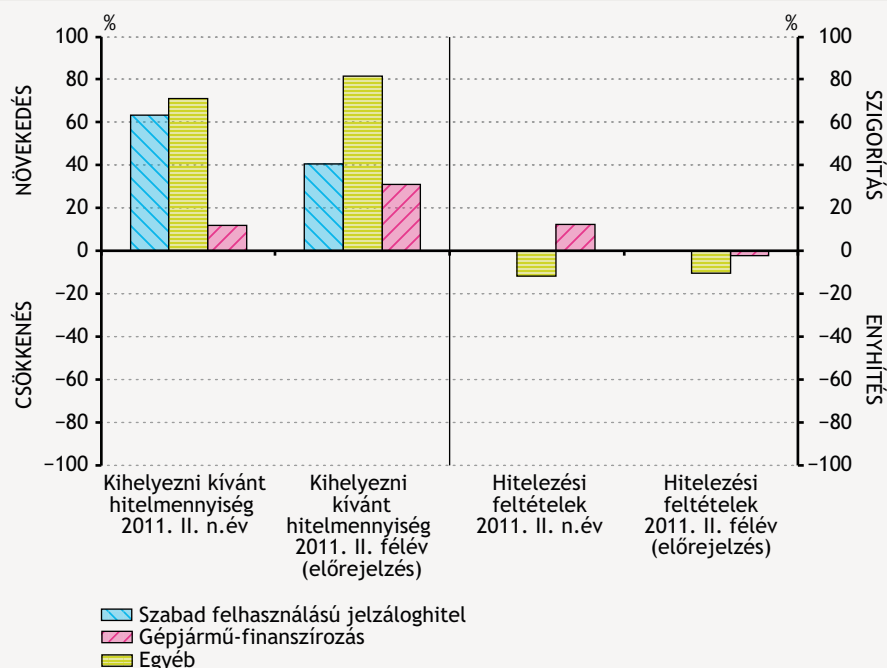
(az adott tényező kapcsán a szigorításhoz, illetve az enyhítéshez hozzájárulást jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

12. ábra

A kihelyezni kívánt hitelmennyiség és a hitelképességi feltételek változása a különböző fogyasztási típusú hiteltermékekénél

(a növekedést/szigorítást és csökkenést/enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

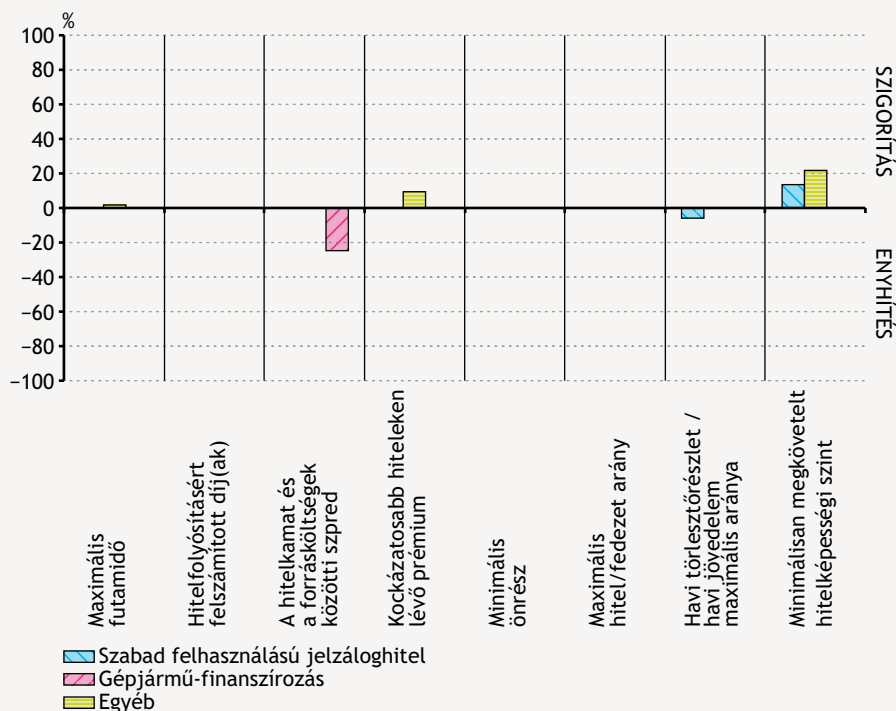

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

13. ábra

Hitelezési feltételek változása a különböző fogyasztási hitel-termékekénél 2011 második negyedévében

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

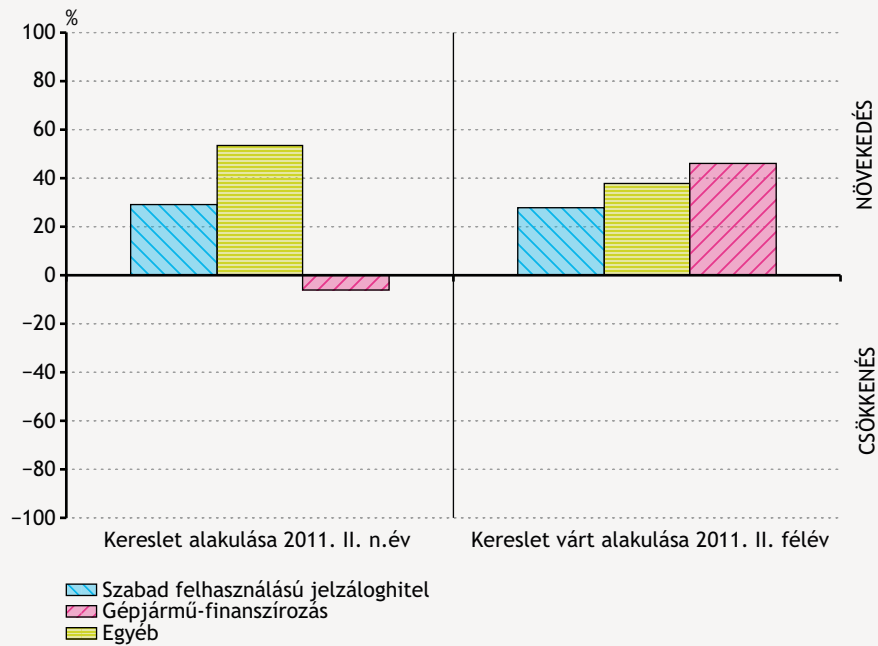

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

14. ábra

A hitelek iránti kereslet a különböző fogyasztási hitel-termékeknél

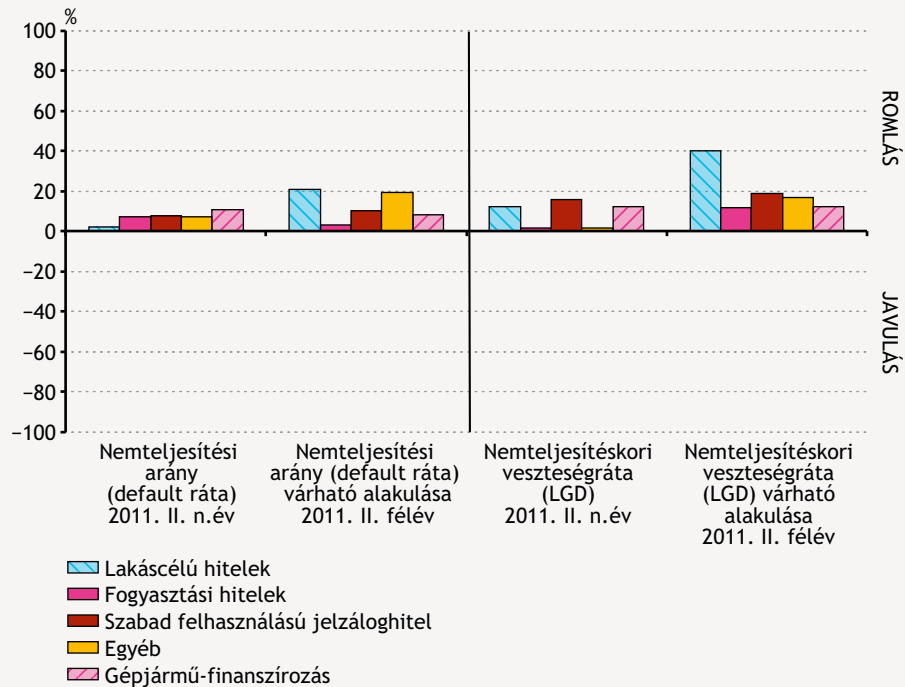
(a növekedést, illetve csökkenést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

15. ábra

A háztartási hitelek nemteljesítési aránya és a nemteljesítéskori veszteségrátája

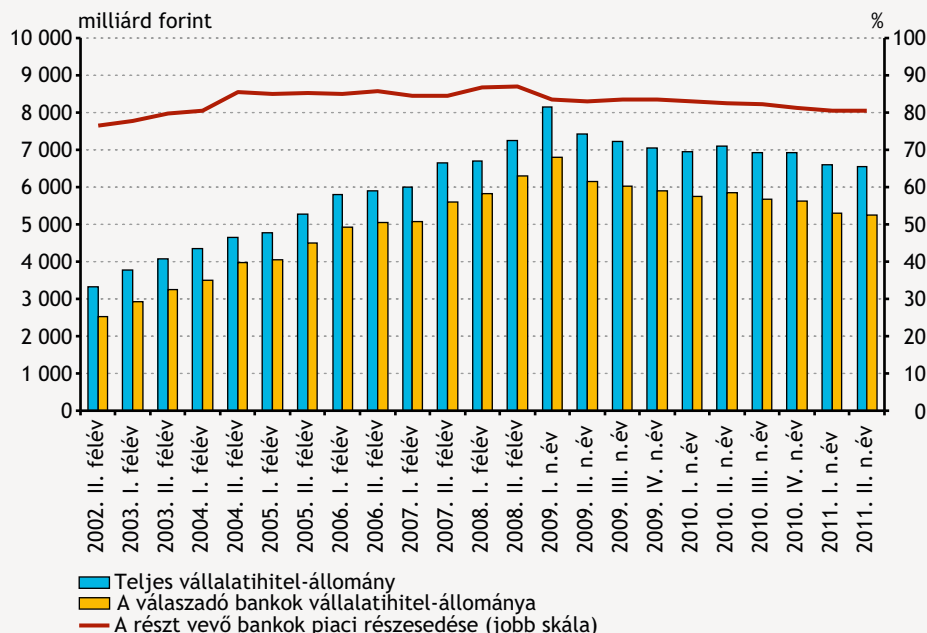
(a kockázatt növekedést és -csökkenést jelzők arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

VÁLLALATI SZEGMENS

16. ábra

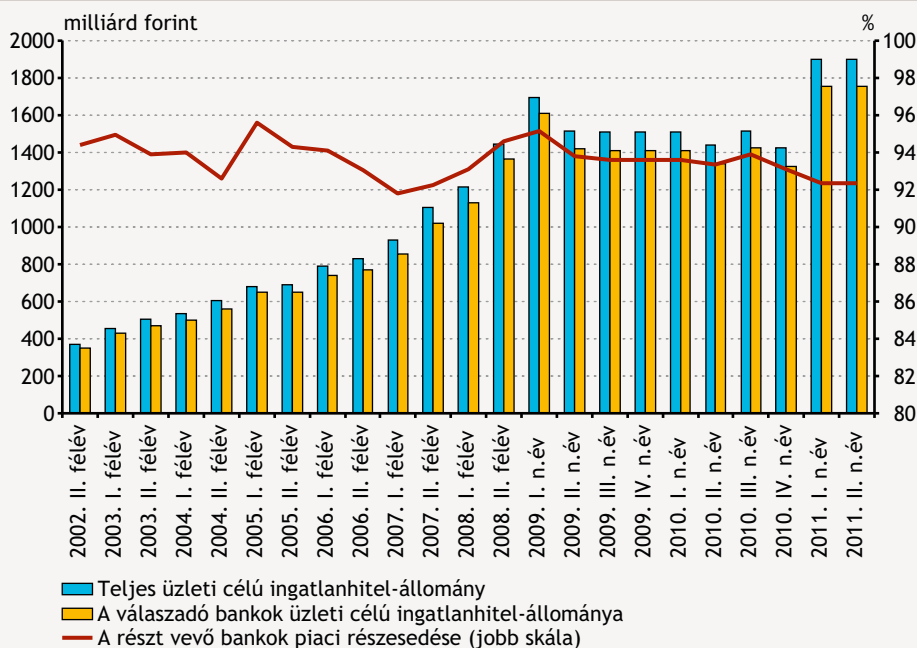
A teljes vállalati hitel-állomány és a vállalati kérdőívet kitöltő bankok részesedése

Megjegyzés: 2009-től kezdve az állományi adatok tartalmazzák a hitelintézetek és a bankfiókok állományi adatait is.

17. ábra

Az üzleti célú ingatlanhitelek állománya és a kérdőívet kitöltő bankok részesedése a teljes projekthitel-állományból

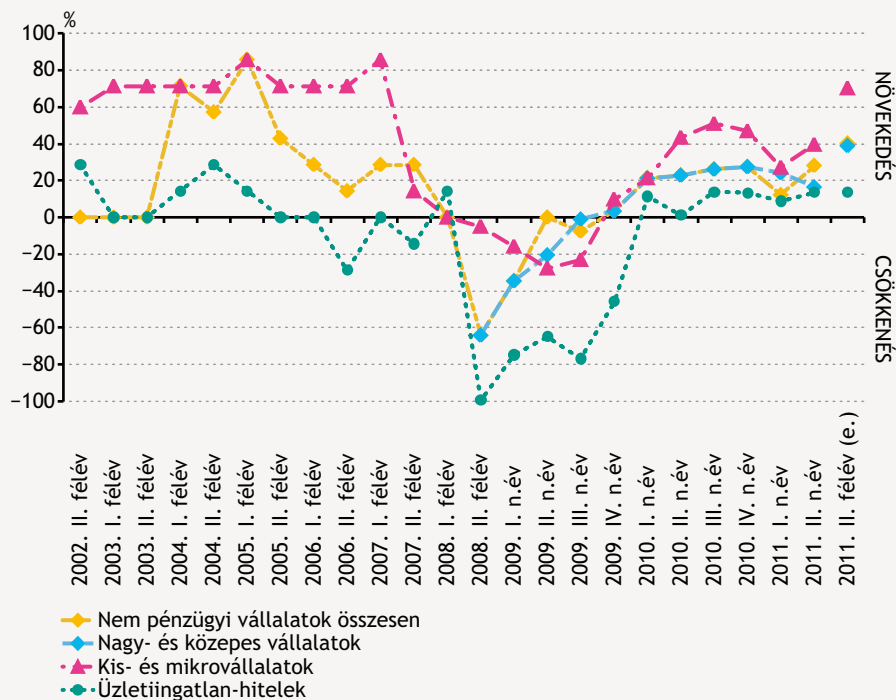

Megjegyzés: 2009-től kezdve az állományi adatok tartalmazzák a hitelintézetek és a bankfiókok állományi adatait is. 2011 első negyedétől kezdve az állományi adatok tartalmazzák a hitelintézetek és a bankfiókok ingatlanvásárlási hitelállományát.

18. ábra

Kihelyezni kívánt hitelmennyiség a vállalati hitelek piacán

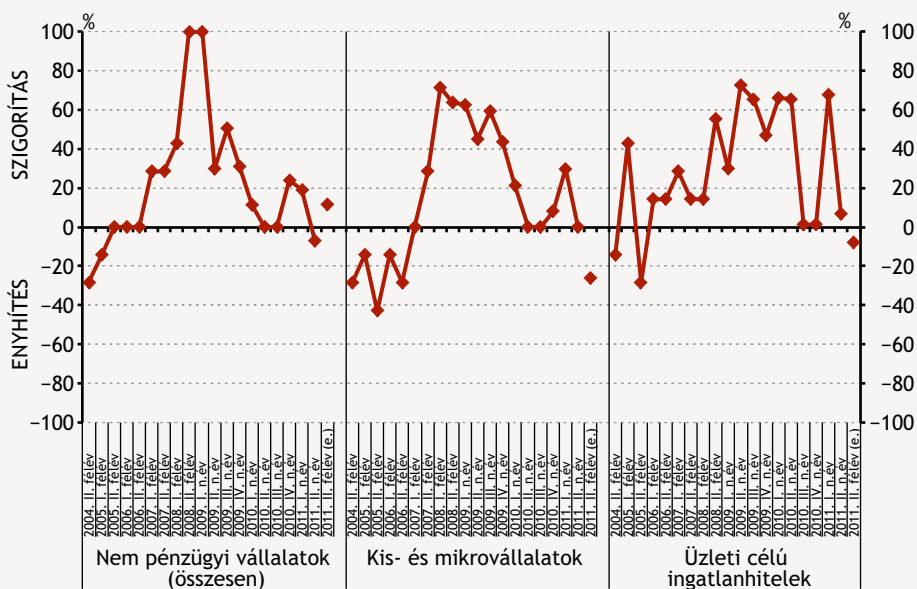
(az erősebb és a gyengébb hitelezési hajlandóságot jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

19. ábra

Hitelképességi feltételek változása az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

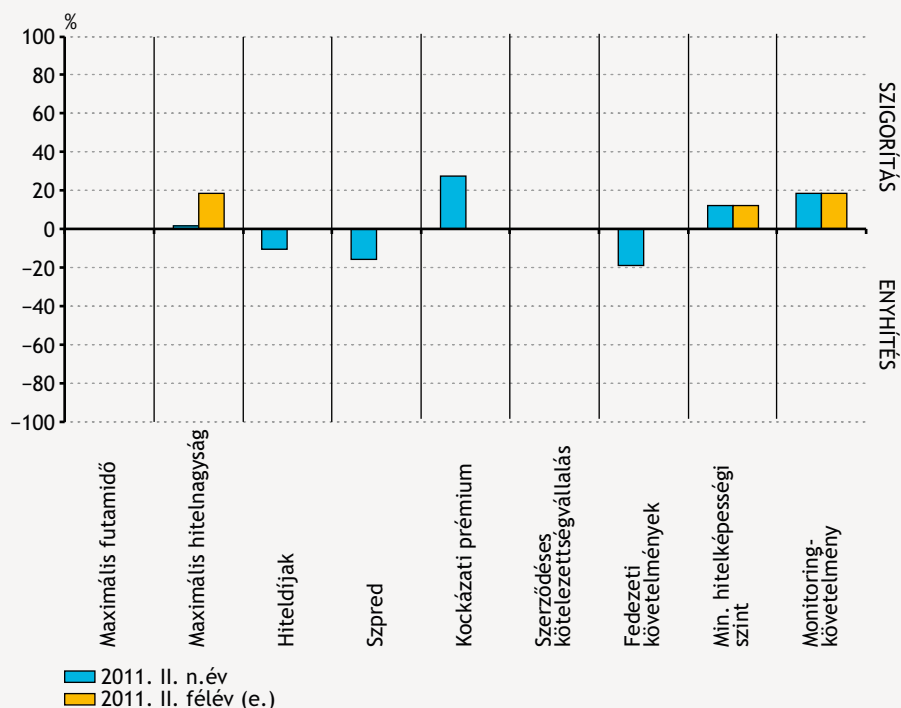

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

20. ábra

Hitelezési feltételek változása a vállalati kategóriában

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

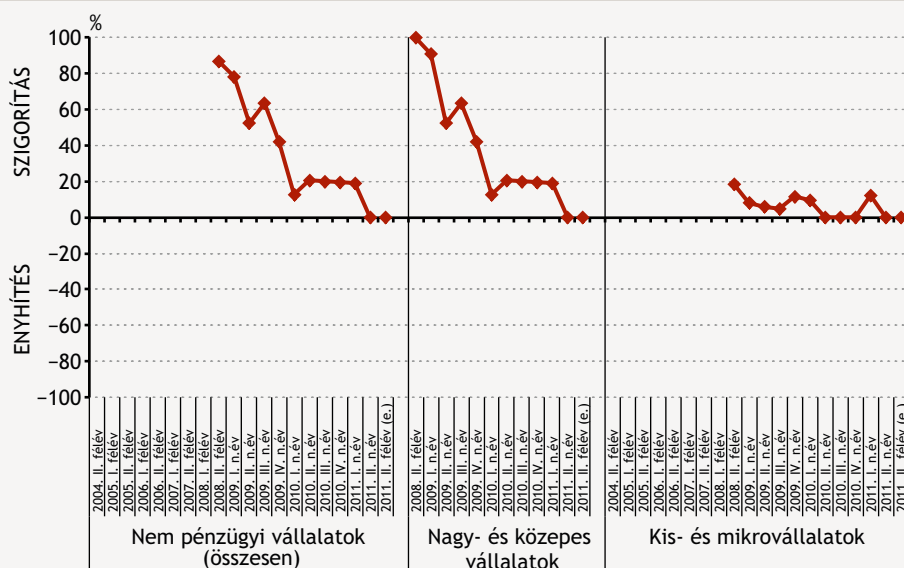

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

21. ábra

Maximális futamidő az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

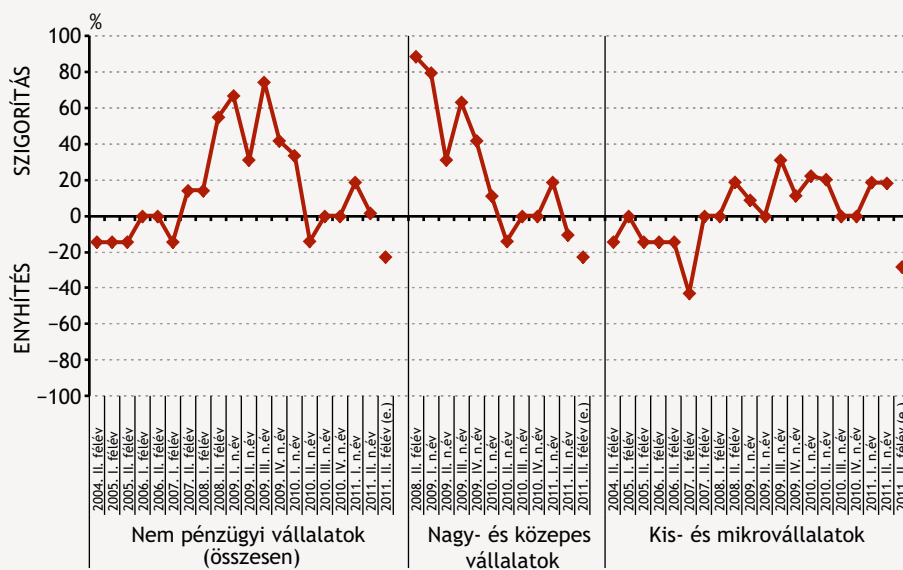

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

22. ábra

A hitel/hitelkeret maximális nagysága az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

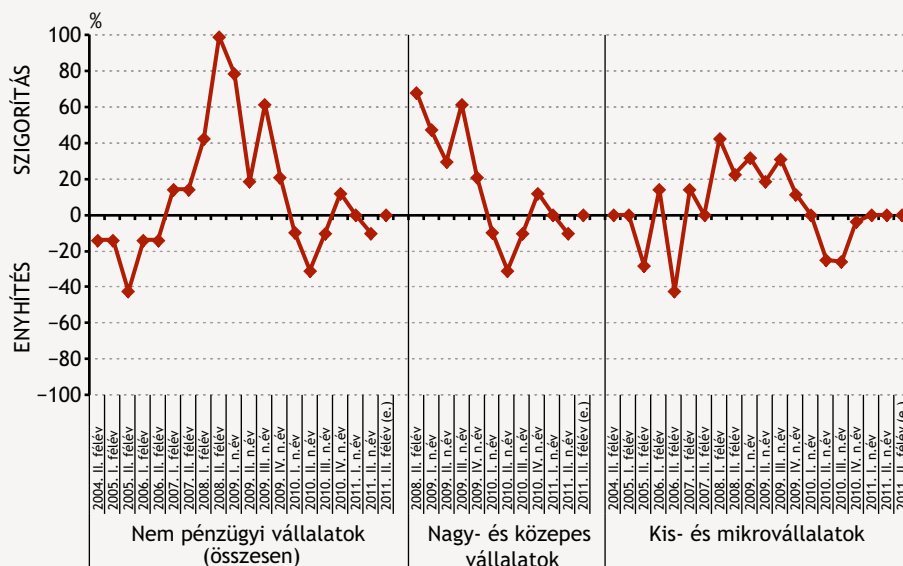

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

23. ábra

A hitel/hitelkeret nyújtásáért felszámított díj(ak) az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

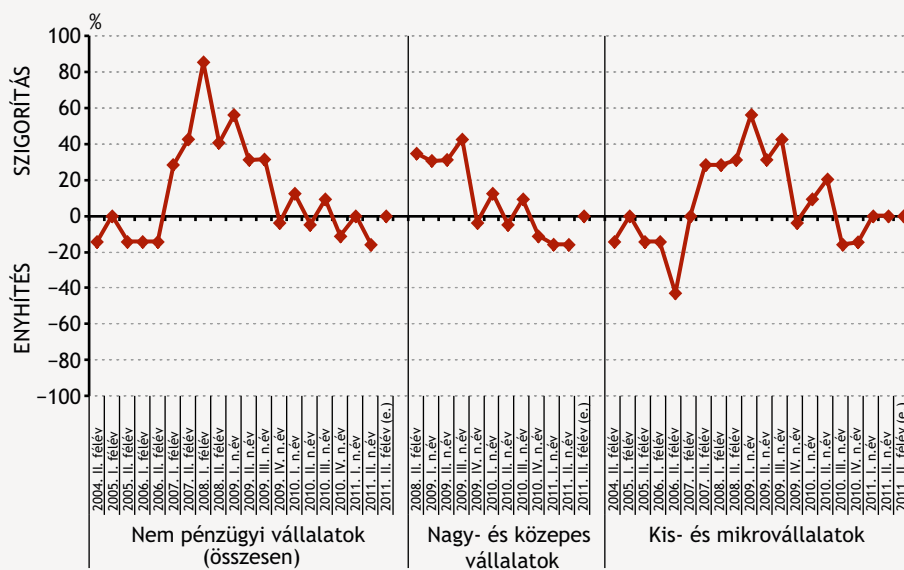

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

24. ábra

A hitelkamat és a forrásköltségek közötti szpred az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

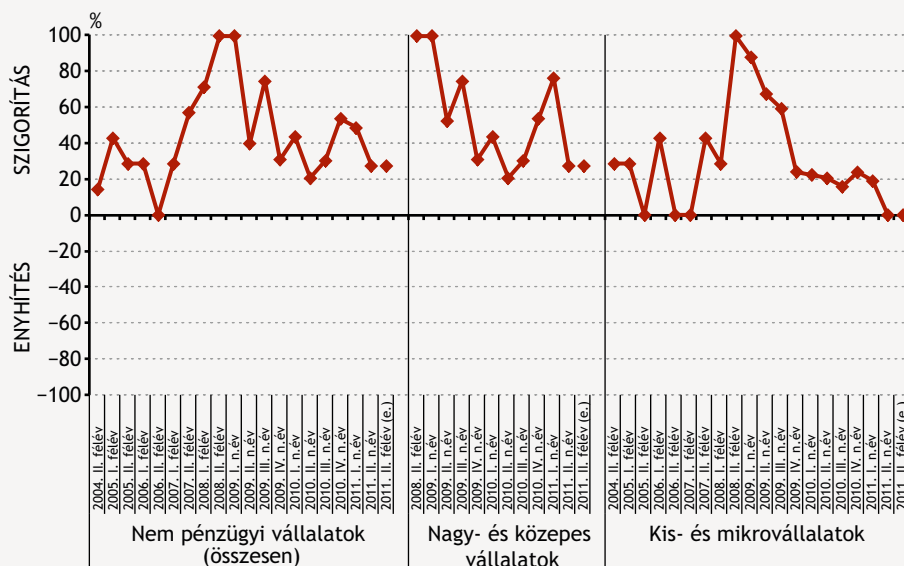

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

25. ábra

A kockázatosabb hiteleken lévő prémium az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

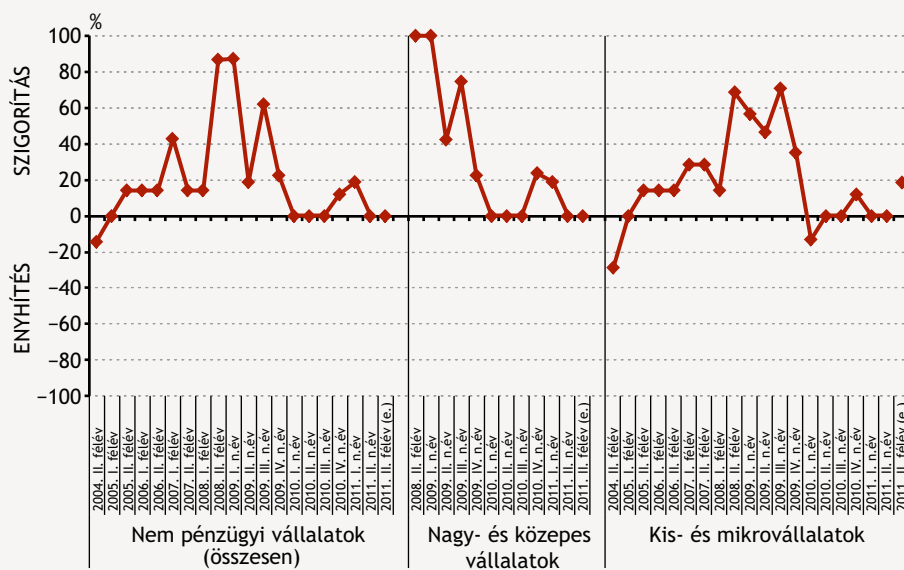

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

26. ábra

Az adóstól megkövetelt szerződéses kötelezettségvállalások az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

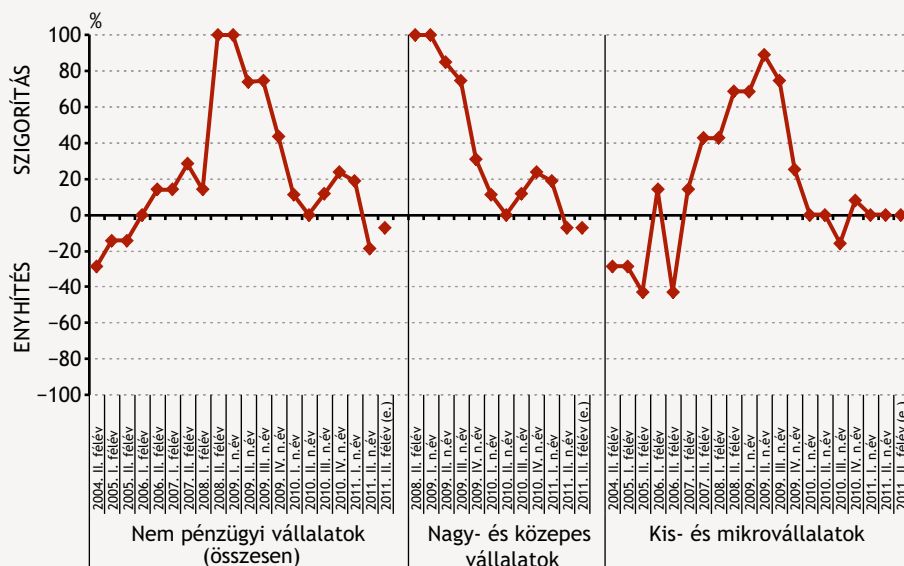

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

27. ábra

Fedezeti követelmények az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

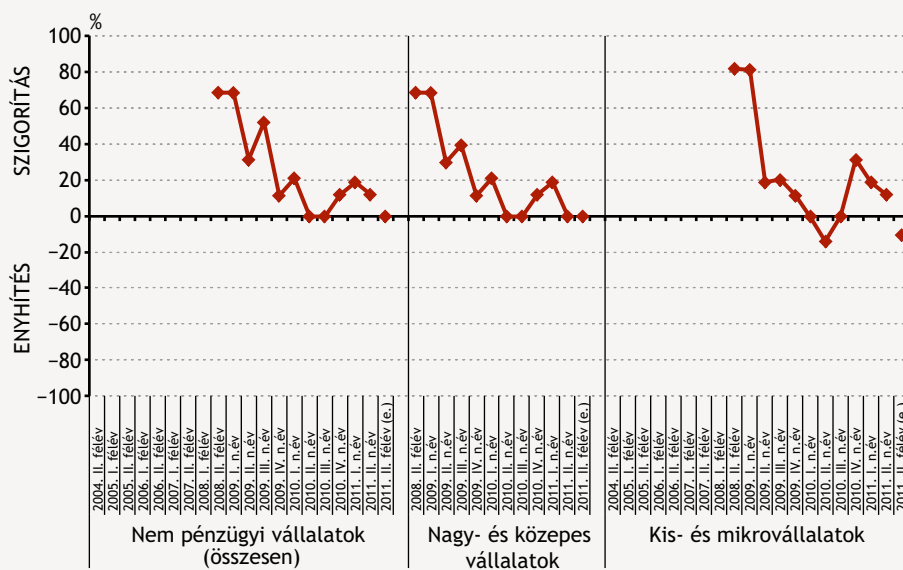

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

28. ábra

A minimálisan megkövetelt hitelképességi szint az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

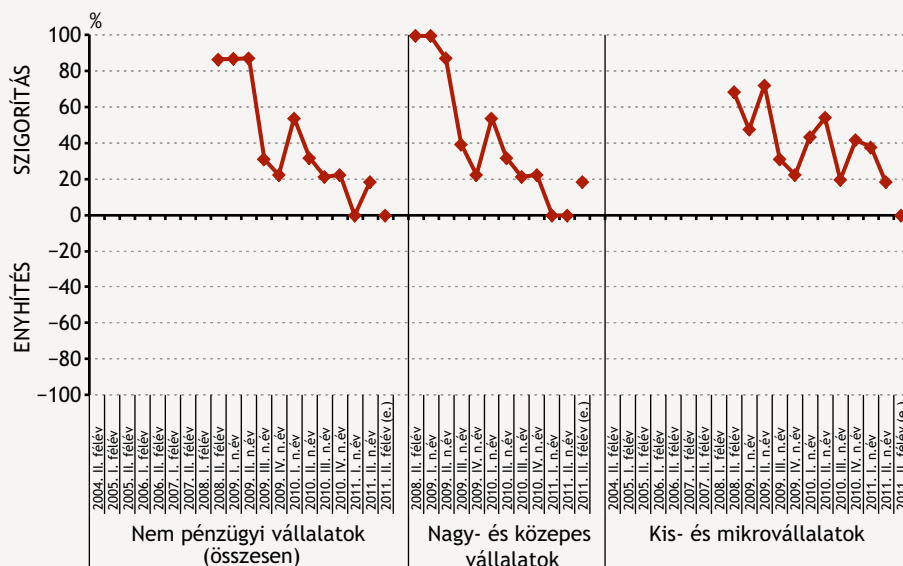

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

29. ábra

Monitoring, illetve vállalatokkal szembeni adatszolgáltatási követelmények az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

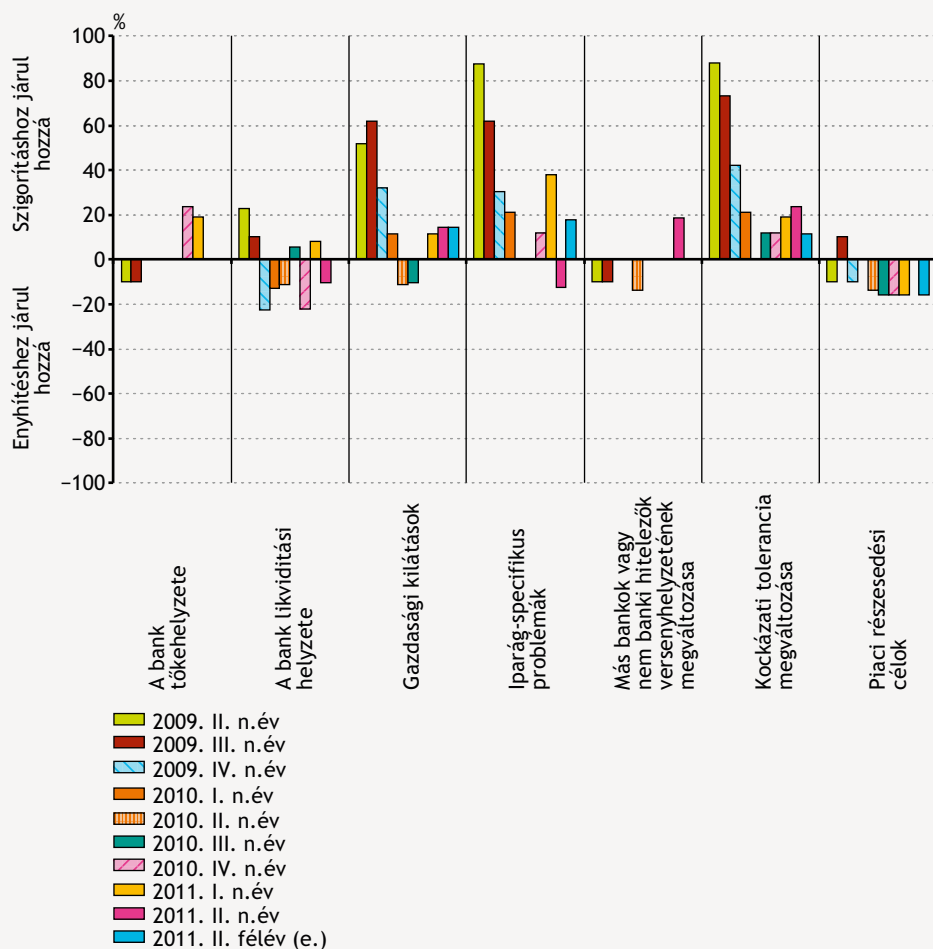

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

30. ábra

A hitelezési feltételek változásához hozzájáruló tényezők a vállalati hitelek esetében

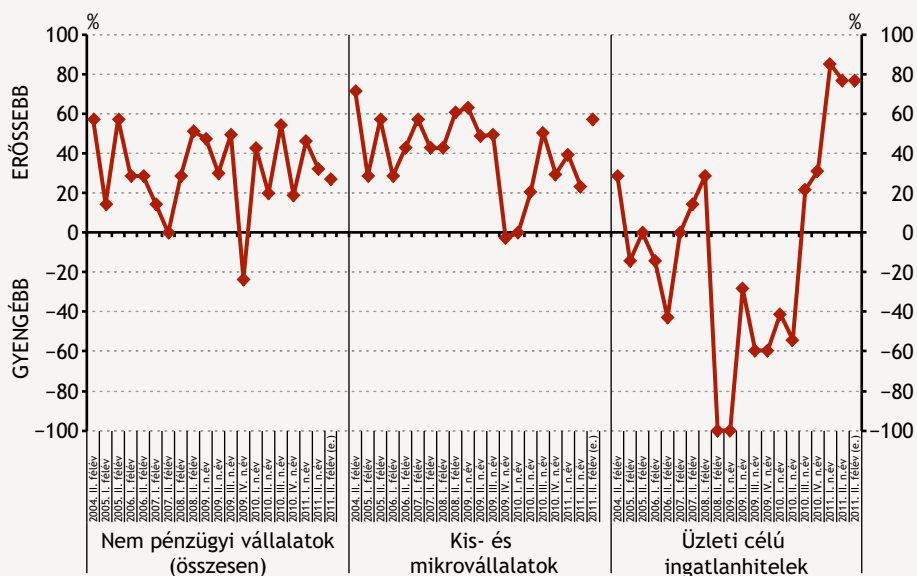
(a szigorításhoz, illetve enyhítéshez hozzájárulást jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

31. ábra

A hitelkereslet változása vállalati kategóriák szerint

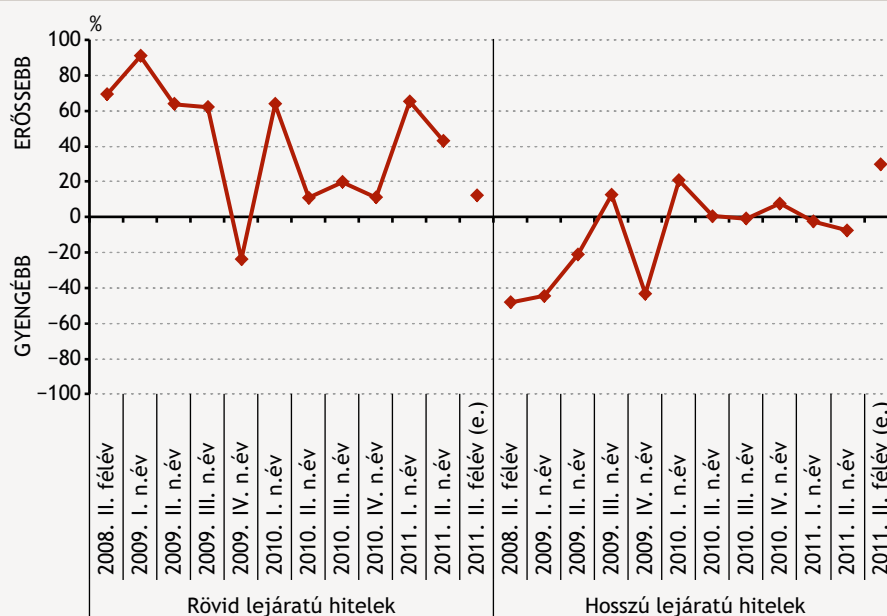
(a növekedést és a csökkenést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

32. ábra

A hitelkereslet változása eredeti futamidő szerint

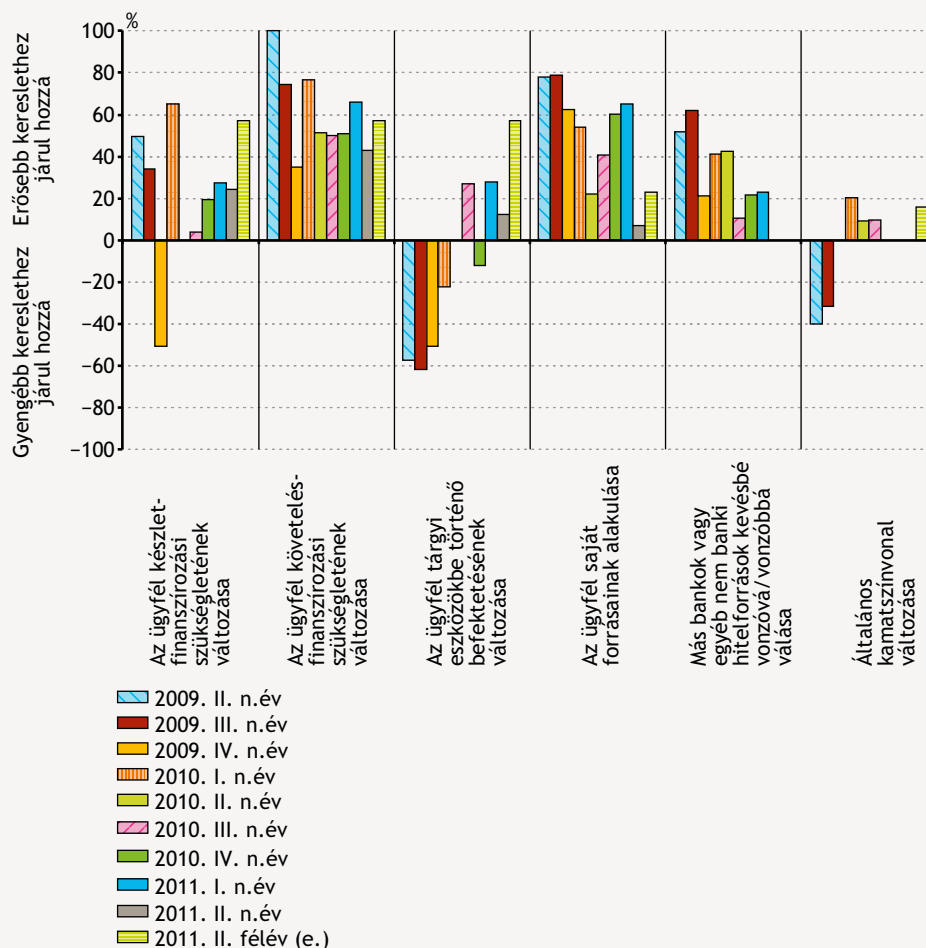
(a növekedést és a csökkenést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

33. ábra

A hitelkereslet változásához hozzájáruló tényezők a vállalati hitelek esetében

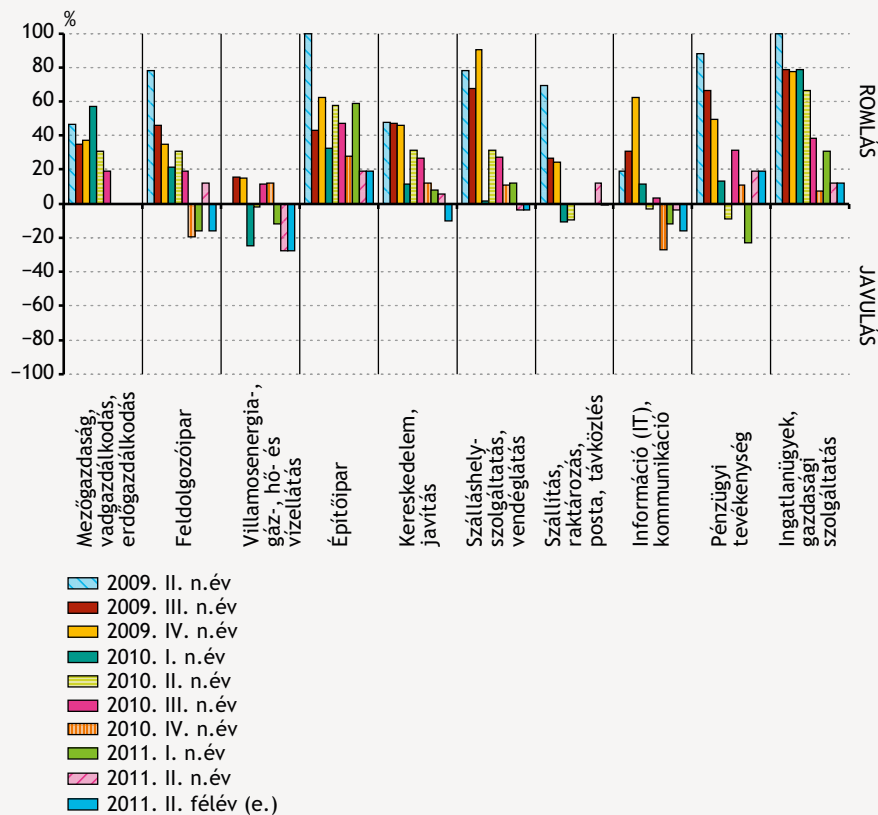
(a növekedéshez és a csökkenéshez hozzájárulást jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

34. ábra

Az egyes ágazati portfóliók minőségének változása

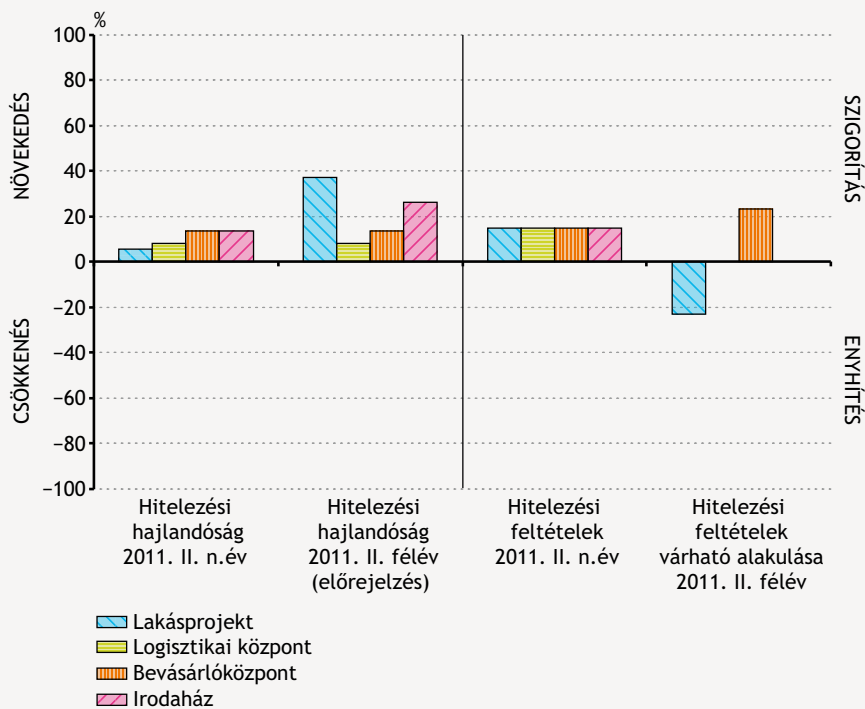
(a romlást és a javulást jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

35. ábra

A kihelyezni kívánt hitelmennyiség (hitelezési hajlandóság) és a hitelezési feltételek változása az üzleti célú ingatlanhitelek terén

(a növekedést és csökkenést, illetve a szigorítást és enyhítést jelzők arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

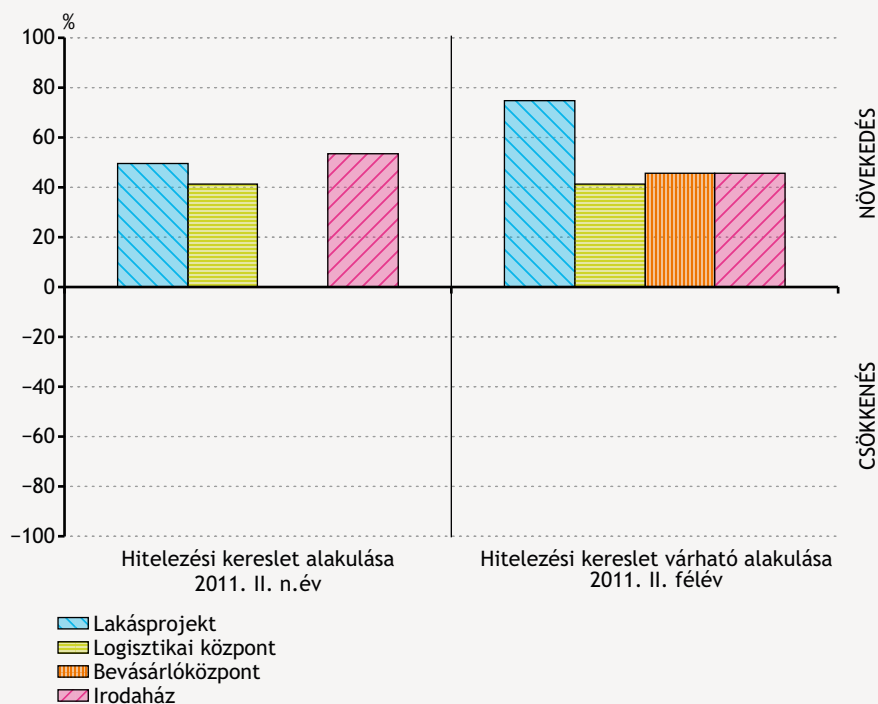

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

36. ábra

A hitelek iránti kereslet az üzleti célú ingatlanhitelezés különböző részpiacain

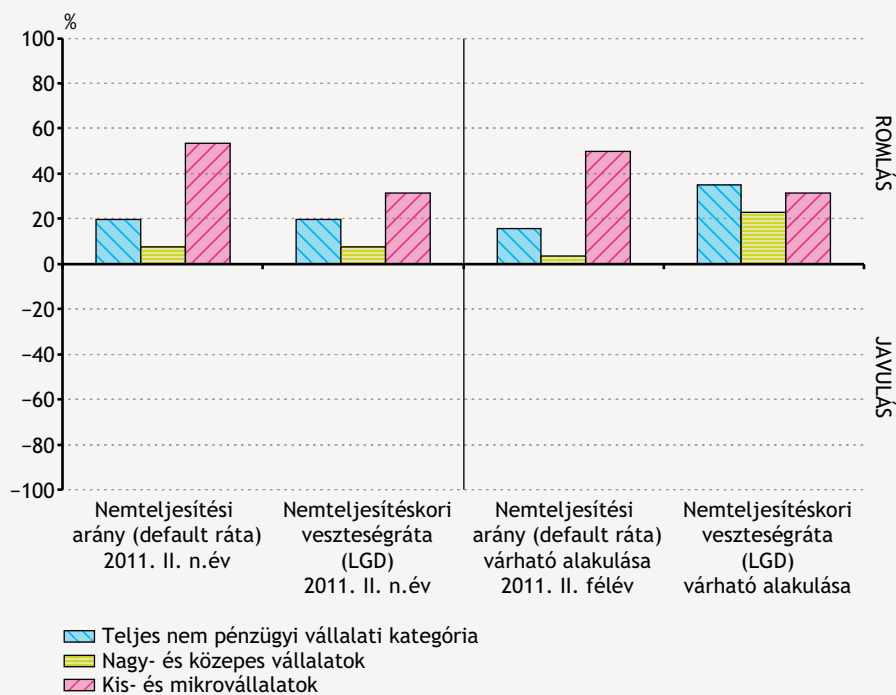
(a növekedést és csökkenést jelzők arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

37. ábra

A vállalati hitelek kockázatoságának alakulása a nemteljesítési arányra (default ráta) és a nemteljesítéskori veszteségrátára (loss-given-default) vonatkozó válaszok alapján

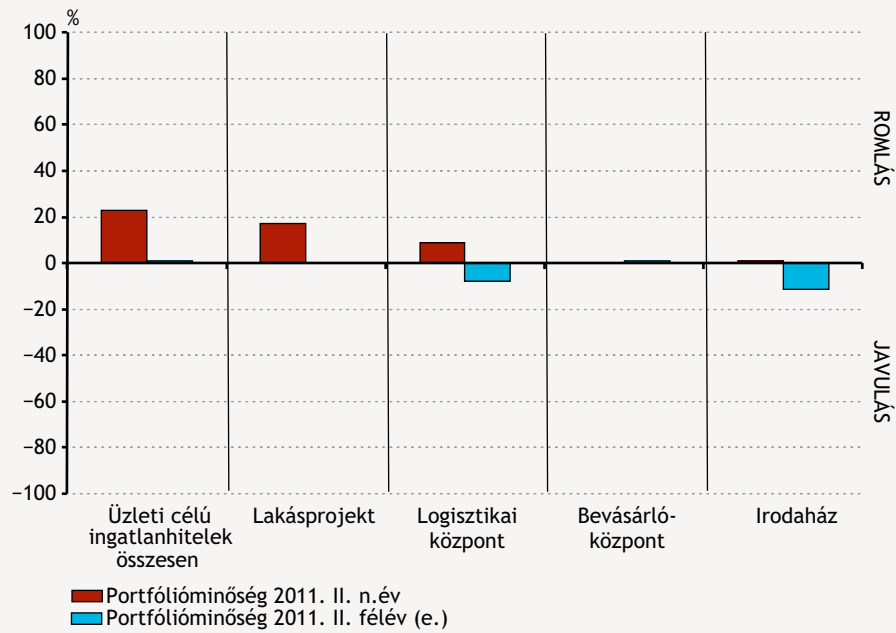
(kockázatonövekedést és -csökkenést jelzők arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

38. ábra

Az üzleti célú ingatlanhitelek portfólióminőségének változása

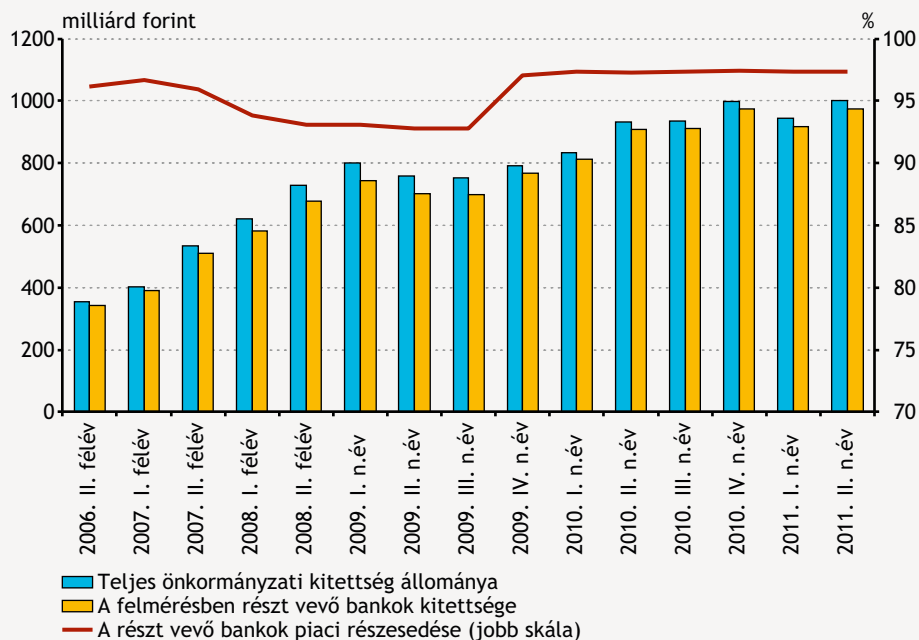
(a romlást és a javulást jelzők arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

ÖNKORMÁNYZATI SZEGMENS

39. ábra

A teljes önkormányzati kitettség állománya és az önkormányzati kérdőívet kitöltő bankok részesedése

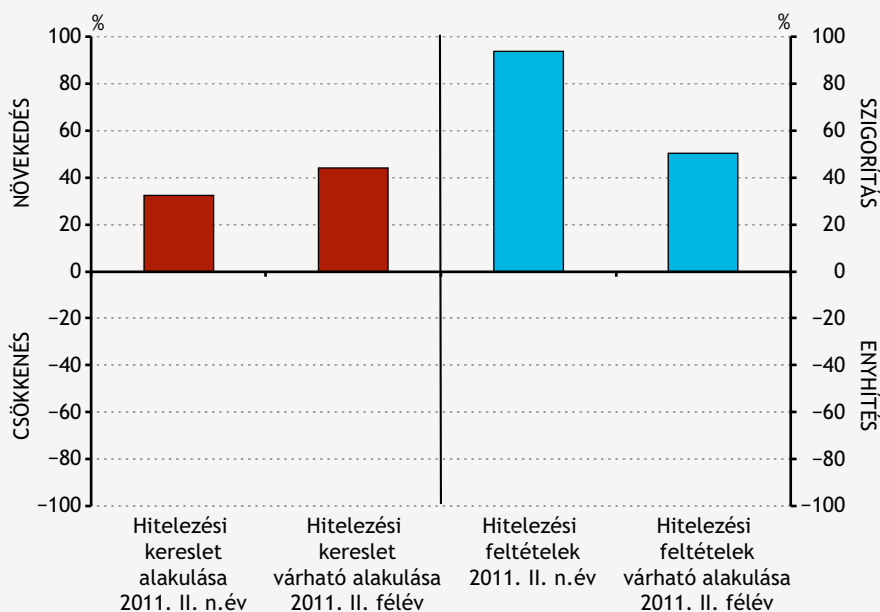

Megjegyzés: 2009-től kezdve az állományi adatok tartalmazzák a hitelintézetek és a bankfiókák állományi adatait is.

40. ábra

A hitelek iránti kereslet és a hitelezési feltételek változása az önkormányzati finanszírozásban

(a növekedést és a csökkenést, illetve a szigorítást és az enyhítést jelzők arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

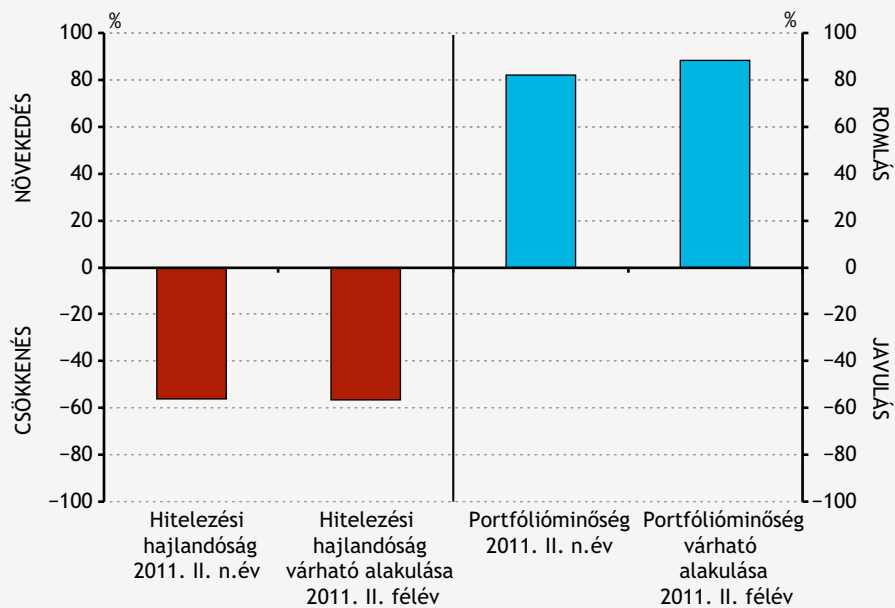

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

41. ábra

A kihelyezni kívánt hitelmennyiség, illetve portfólióminőség változása az önkormányzati finanszírozásban

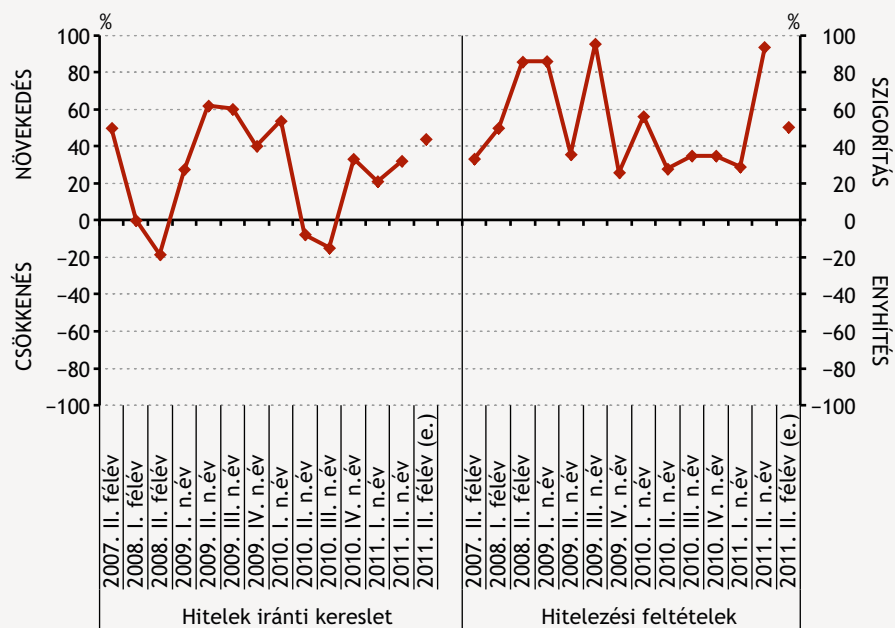
(a növekedést és a csökkenést, illetve a romlást és a javulást jelzők arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

42. ábra

A bankok által észlelt hitelkereslet és a hitelezési feltételek alakulása az önkormányzati finanszírozásban 2007 második félévé óta

(a növekedést/szigorítást és csökkenést/enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

2. számú melléklet: Módszertani összefoglaló

Módszertanilag a felmérés minden szegmensben standard kérdőívből áll, illetve a 2010 januárjában végrehajtott felmérés óta aktuális kérdéseket is megfogalmazunk valamelyik hitelezési szegmenshez kapcsolódóan. A standard kérdőív visszatérítő kérdései az előző negyedévre (korábban az előző félévre) vonatkoznak (pl. 2011. júliusban 2011 második negyedévre), az előretekintő kérdések pedig az éppen előttünk álló féléves időszakra (pl. 2011. júliusban 2011 második félévet lefedő időszak) tartalmaznak előrejelzést az előző negyedév (korábban előző félév) tendenciáihoz viszonyítva.

A változás jelzésére a válaszadók százalékában kifejezett ún. nettó változás mutatót használjuk. Ezt úgy kapjuk, hogy a változást (szigorítást/növekedést/erősödést) jelzők piaci részesedéssel súlyozott arányából levonjuk az ellenkező előjelű változást (enyhítést/csökkenést/gyengülést) jelzők piaci részesedéssel súlyozott arányát.

A standard kérdőív rész során rákérdezünk a hitelezési hajlandóság (kihelyezni kívánt hitelmennyiség), a hitelezési standardok, a hitelezési/folyósítási feltételek változtatásaira, továbbá a válaszadó bank által érzékelt kereslet (előző negyedévben megfigyelt és következő félévre várt, szezonális hatásoktól szűrt, új hitelkérelmeken alapuló) változására, a portfólió minőségének változására, illetve vállalati kérdőív esetében a szektorok kockázati megítélésének alakulására. A felmérésben ötfokozatú skálán kapunk választ a hitelezési hajlandóság, a kereslet, a standardok/feltételek, a kockázati paraméterek tendenciáira, azonban az ábrakészletben csak az irányt mutatjuk:

- Az 1-es értékelés a kereslet nagymértékű erősödését jelenti, a hitelezési hajlandóság növekedését, jelentős szigorítást a hitelezési standardokban/feltételekben, jelentős növekedést a lakásokban, a kockázati paraméterek jelentős növekedését, továbbá a szektorok jelentősen kockázatosabbá váló kockázati megítélését a felmérést megelőző félévhez képest, illetve a következő félévre vonatkozó előrejelzés esetében a jelenlegi félévhez képest.
- A 3-as értékelés változatlanságot jelent mind a tárgyfélév értékelésében, mind a következő félévre vonatkozó előrejelzésben.
- Az 5-ös értékelés a kereslet nagymértékű gyengülését jelenti, a hitelezési hajlandóság jelentős csökkenését, jelentős enyhítést a hitelezési standardokban/feltételekben, jelentős csökkenést a lakásokban, a kockázati paraméterek jelentős csökkenését, továbbá a szektorok jelentősen biztonságosabbá váló kockázati megítélését a felmérést megelőző félévhez képest, illetve a következő félévre vonatkozó előrejelzés esetében a jelenlegi félévhez képest.

A 2-es, illetve 4-es válaszok a szélsőséges válaszok közötti köztes helyzetértékelést (pl. valamelyest erősödő kereslet) teszik lehetővé.

A kérdőív szempontjából fontos kulcsszavakat a következőképpen definiáljuk:

A kihelyezni kívánt hitelmennyiség (hitelezési hajlandóság) a válaszadó intézmény adott szegmensben meglévő terjeszkedési, állománynövelési szándékát tükrözi.

Hitelezési feltételek³ illetően megkülönböztetünk nem árjellegű, illetve árjellegű tényezőket. A nem árjellegű hitelnyújtási feltételek (pl.: a fedezeti követelmények, az adós kötelezettségvállalásai, a hitel/hitelkeret maximális nagysága stb.) konkrét szerződéses feltételek, a bank csak ezek mellett hajlandó a hitel folyósítására. Az árjellegű tényezők alatt többek között a kamatszint és a forrásköltség közötti szpredre és a kockázati prémiumra kérdezzük rá.

³ A hitelezési standardok és a hitelezési feltételek összefüggő fogalmak, így együttesen kérdezzük rá a hitelezési feltételek és standardok összességében mért változására, majd egyesével az egyes hitelezési feltételekre.

Felmérés a hitelezési vezetők körében a bankok hitelezési gyakorlatának vizsgálatára
A 2011 második negyedévére vonatkozó felmérés összesített eredménye

2011. augusztus

Nyomda: D-Plus

H-1037 Budapest, Csillaghegyi út 19-21.

